

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Noi, oamenii sovietici care construim comunismul, avem marea cinste de a fi primii care pătrundem în Cosmos. Noi considerăm victoriile în cucerirea Cosmosului drept realizări nu numai ale poporului nostru, ci și ale întregii omeniri. Le punem cu bucurie în slujba tuturor popoarelor, în numele progresului, fericirii și binelui tuturor oamenilor de pe Pământ. Nu punem realizările și descoperirile noastre în slujba războiului, ci în slujba păcii și securității popoarelor.

DIN CHEMAREA COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST AL UNIUNII
SOVIETICE,

PREZIDIULUI SOVIETULUI SUPREM AL U.R.S.S.,
CONSILIULUI DE MINIȘTRI AL U. R. S. S.

U. R. S. S.:

- PRIMA care a lansat o rachetă balistică intercontinentală;
- PRIMA care a lansat un satelit artificial al Pământului;
- PRIMA care a trimis o navă cosmică în Lună;
- PRIMA care a creat un satelit artificial al Soarelui;
- PRIMA care a trimis o navă cosmică spre Venus;
- PRIMA care a trimis în spațiul interplanetar și a readus pe Pământ animale superioare;
- PATRIA PRIMULUI COSMONAUT AL OMENIRII

Yuri Alexeevici Gagarin — cetățean al Uniunii Sovietice, cel dintâi om care a zburat în Cosmos

ANUL XVII
14 aprilie 1961

15

(839)

12 PAGINI
1 LEU

Moscova 1967

Mai sînt șase ani pînă la Expoziția universală de la Moscova, dar încă de pe acum se fac pregătiri intense. Iată ce relatează N. P. Dudorov, Comisarul general al expoziției :

„În vederea organizării Expoziției universale, guvernul sovietic a înființat un Comitet de stat. Pentru a crea maximum de confort participanților străini la Expoziție și a-i ajuta să obțină diverse servicii se înființează o instituție specială — Oficiul Expoziției universale de la Moscova. Ministerele, comitetele departamentale și instituțiile științifice sovietice au început și ele pregătirile în vederea deschiderii Expoziției. Se elaborează planurile tematice ale acesteia, se lucrează la soluționarea problemelor de arhitectură, construcție și amenajare.

Pentru găsirea ideii principale a profilului Expoziției, colectivele diverselor institute ale Academiei de construcție și arhitectură, colectivul atelierelor „Mosproekt”, al Institutului „Proektstankonstrukcia”, al Institutului de arhitectură din Moscova și ale altor organizații de proiectare au prezentat propuneri sub formă de schiță de proiect. La concursul organizat în acest scop au fost prezentate peste treizeci de lucrări.

În momentul de față se ține, de asemenea, un concurs pentru cel mai bun proiect al emblemei Expoziției. Dorim realizarea unei embleme de o înaltă ținută artistică, lozonică și expresivă, care să subsumeze ideea de „Progres și pace”.

Socotim că putem oferi tuturor statelor participante cît loc vor socoti că au nevoie pentru construirea pavilioanelor respective, pentru o cît mai bună prezentare a realizărilor lor pe tărîmul științei, tehnicii și culturii. Avem loc suficient. Vom fi bucuroși ca Expoziția să cuprindă un număr cît mai mare de participanți și vom primi toate statele și cetățenii respectivi cu cea mai cordială și caldă ospitalitate”.

21.708 de centenari

Numărul pe aprilie din „Vestnik statistiki”, publică cifre interesante în legătură cu bătrîni care, conform recensămîntului din 1959, au atins și depășit vîrsta de 100 de ani. Astfel, la 15 ianuarie 1959, în Uniunea Sovietică trăiau 21.708 de oameni în vîrstă de 100 sau de peste 100 de ani, dintre care 4.436 la orașe și 17.272 la sate; 5.432 erau bărbați, 16.276 femei. Din cifra totală, 4.183 aveau între 105—109 ani, 1.384 — între 110—114, 532 între 115—119, iar 592 — 120 și peste 120.

Mult interes prezintă datele referitoare la populația în vîrstă de 100 și peste 100 de ani pe republici, ținuturi și regiuni. În Federația Rusă, de pildă, recordul la longevitate îl dețin republicile autonome Osetină de nord, Kabardino-Balkară și Daghestan. În aceste republici, la fiecare 100.000 de locuitori, aproximativ 70 au 100 și peste 100 de ani. În asprul ținut iakut, la 100.000 de locuitori sînt 32 de centenari, în ținutul Altai — 20 de centenari, iar în Krasnodar — 21. Dar în alte cîteva regiuni din R.S.F.S.R. trăiesc mai puțini centenari. Astfel, în regiunea Moscova la fiecare 100.000 de locuitori există numai un centenar, în regiunea Iaroslavl — doi, iar în regiunea Leningrad — trei. În R. S. S. Ucraineană, la fiecare 100.000 de locuitori sînt 6 centenari, în Bielorusia — 13, în Uzbekistan și Kazahstan — 10, în Lituania — 17 etc.

Recordul longevității îl dețin locuitorii din Caucaz. În R. S. S. Azerbaidjană, la fiecare 100.000 de locuitori sînt 84 de oameni în vîrstă de 100 și peste 100 de ani, iar în regiunea autonomă Nogorno-Karabakh — 144 (care este și cifra absolută).

Dacă comparăm cele de mai sus cu situația din cîteva țări capitaliste, constatăm că în timp ce în U.R.S.S. trăiau, în 1959, 21.708 de oameni în vîrstă de 100 și peste 100 de ani, în S.U.A., de pildă, — e vorba de „populația albă” — conform recensămîntului din 1950 erau numai 2.005 de centenari, în Anglia (în 1951) 301, în Franța (în 1946) 261, iar în Japonia (în 1950) 97 de persoane.

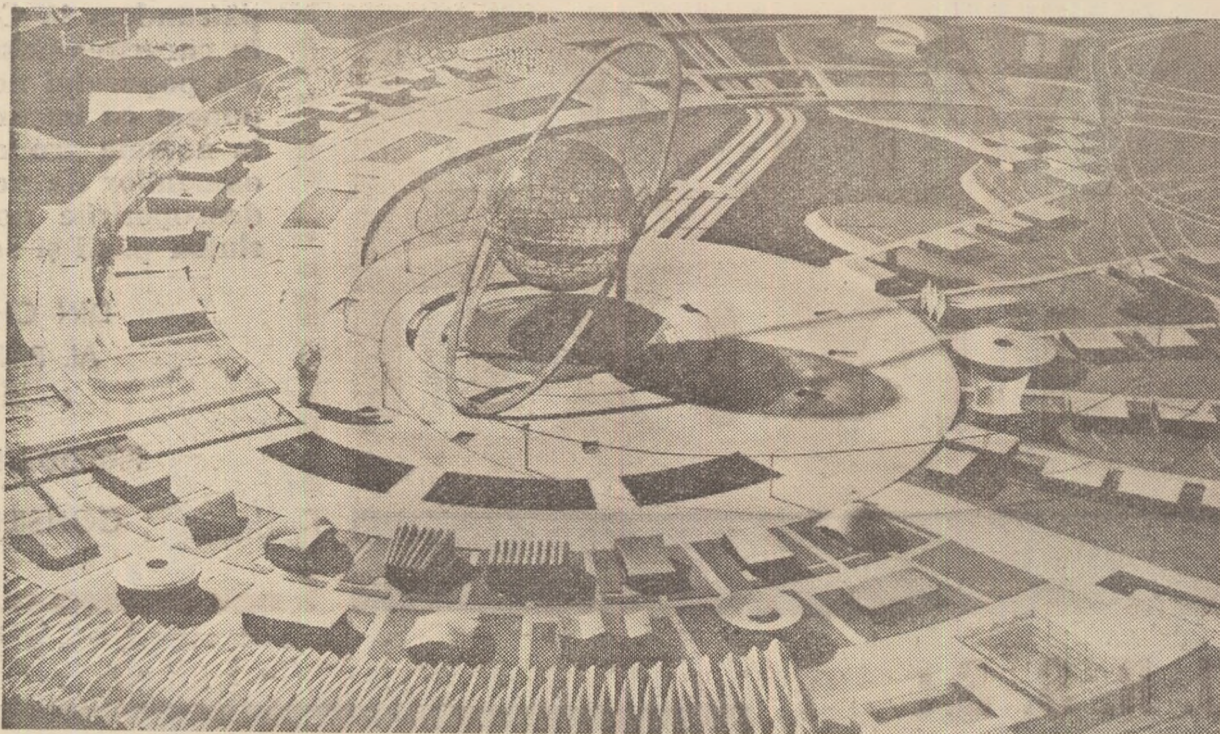
Peste tot unde se arde combustibil — în cupatoare Martin sau furnale, în cazanele centralelor electrice, în generatoarele de gaze — odată cu fumul în atmosferă, se risipesc și mari cantități de bioxid de carbon. În fiecare an se pierd astfel sute de milioane de tone din acest produs.

Deși are multe utilizări în industrie, „producția” de bioxid de carbon este totuși mult mai mare față de consum. De aceea trebuia găsit un consumator mai lacom. Și știința l-a găsit. E vorba de agricultură.

Bioxidul de carbon — îngrășămînt

Cercetările făcute de savanții sovietici au arătat că e absolut greșită părerea că plantele iau bioxidul de carbon exclusiv din aer (prin frunze). Experiențele cu izotopi radioactivi au dovedit că bioxidul de carbon pătrunde în plante și prin sistemul lor vascular, adică din sol. Bioxidul de carbon e un îngrășămînt la fel cu azotul și cu îngrășămintele care conțin fosfor și potasiu. Dar pentru a putea fi asimilat de plante el trebuie introdus în sol sub formă de sare. O mare cantitate de bioxid de carbon poate fi folosită și pentru obținerea unui îngrășămînt atât de prețios cum e ureea.

Dacă ținem seamă că consumul de îngrășămintele minerale se măsoară astăzi cu zecile de milioane de tone, înțelegem împede ce perspective se deschid în fața industriei chimice prin folosirea bioxidului de carbon.

La Muzeul de arhitectură din Moscova sînt expuse schițele de proiect pentru organizarea viitorului teritoriu al Expoziției universale din 1967. În fotografie: proiectul prezentat de arhitecții B. Rubanenko, E. Rozanov și colaboratorii.

Les Nouvelles DE MOSCOU

Canalul Volga-Ural

Intre Volga și Ural se întinde o stepă nesfîrșită, parcă, cu pămînturi sărate și mici riuri ce seacă în timpul verii, cu lacuri cu ape albastre, sălcii. „Drumul vieții”, așa au bote-

zat muncitorii din Kazahstanul vestic canalul ce urmează să aducă apele Volgii pînă la poalele Uralilor, căci acolo unde e apă apare și viața. Încît seceta, furtunile de nisip, setea, cumplita sete își trăiesc ultimele clipe; stepele Kazahstanului vor cunoaște binefacerile apei după al cărei surus, dătător de viață, tînjesc de secole. Remarcabila inițiativă a tovarășului N. S. Hrușciov care, în ajunul plenarei C.C. al P.C.U.S. din ianuarie a propus săparea unui canal între Volga și Ural a fost primită cu entuziasm de întreaga populație a regiunii. Cînd, la Uralsk va sosi planul general de alimentare cu apă a Kazahstanului, e laborat de specialiști din Leningrad.

Traseul canalului va urma hotarul de nord al regiunii pe o lungime de 400 de kilometri. După terminarea lucrărilor, apele sale vor iriga 668.000 de hectare de pămînt arabil și milioane de hectare de pășuni, ceea ce va avea ca rezultat o rapidă înflorire a agriculturii în Kazahstanul vestic și regiunea Guriev.

Se știe că pe terenurile irigate recoltele de porumb ating 100 de chintale la hectar, cele de grâu 20—30, iar cele de orez 50 de chintale, așa încît sumele investite în această uriașă lucrare vor fi recuperate, numai în urma veniturilor date de agricultură, cam în cîinci ani și jumătate.

„Am să cînt pe pămînturile destelenite”

Paul Robeson se află din nou la Moscova. Într-o convorbire cu un reporter al ziarului „Pravda”, Robeson a declarat :

— Aș vrea să mă întîlnesc cu pionierii pămînturilor destelenite. Am crezut dintotdeauna și cred în tineretul sovietic care are o inimă mare, caldă și cele mai nobile idealuri. M-a impresionat profund entuziasmul cu care se îndreaptă spre ținuturi depărtate, încă nelocuite, părăsindu-și orașele natale, pentru că știe că țara are acolo nevoie de el.

Tinerii sovietici sînt un minunat exemplu pentru cei de o seamă cu ei din țările Asiei, Africii, din Cuba, pentru cei de o seamă cu ei din țările care construiesc o viață nouă și liberă.

Și sînt un minunat exemplu și pentru tinerii care învață la Moscova, la Universitatea prieteniei popoarelor „Patrice Lumumba”. Am vizitat universitatea și m-am gîndit din nou, pentru a suta, pentru a mia oară, cît de îndatorați sîntem față de Uniunea Sovietică noi, reprezentanții poporului negru, pentru tot ce a făcut și face pentru noi.

Fără Uniunea Sovietică n-ar exista țări libere pe continentele care se trezesc, fără Uniunea Sovietică în aceste țări ar domni, ca și mai înainte, colonialismul și imperialismul. Țara sovietică este nădejdea și farul întregii omeniri.

Toamna asta intenționez să fac o călătorie prin Uniunea Sovietică. Am să fiu fericit să vizitez Kazahstanul și Altaiul. Am să învăț cîntece kazah și am să le cînt apoi tinerilor mei prieteni.

„Tineretul secolului XX”

Oricine are un aparat fotografic, indiferent în ce țară ar trăi, poate participa în acest concurs — spune chemarea adresată de „Komsomolskaia Pravda” tuturor fotografilor amatori și profesioniștilor cu experiență, reporterilor și măestrilor artei fotografice din întreaga lume, în vederea participării la concursul de fotografii pe care-l organizează cu prilejul Forumului Mondial al Tineretului.

Concursul își propune să înfățișeze, prin fotografii, viața de astăzi, năzuințele și idealurile tinerilor și tinerelor de pe întreg globul. Deviza concursului este „Tineretul secolului XX”. Iar fotografia este unicul gen de informație care nu are nevoie de traducere, calitate ce îi îngăduie să vorbească despre foarte multe lucruri într-o limbă accesibilă tuturor.

Cele mai bune fotografii trimise pentru concurs vor fi publicate în ziar, iar pe baza lor va fi organizată expoziția „Tineretul secolului XX”, care se va deschide cu prilejul Forumului Mondial.

Juriul concursului, alcătuit din măestri ai artei fotografice, artiști plastici și activiști pe tărîm obștesc va decerna 10 premii și anume : un premiu I, trei premii II și șase premii III.

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghibău, 5 telefon 13.03.10.

FARURILE EXPERIENȚEI ÎNAINȚATE

Fruntași producția agricolă sunt farurile noastre — a spus, cu vâdită mândrie, Nikita Sergheevici Hrușciiov, de la tribuna Plenarei din ianuarie a C.C. al P.C.U.S., folosindu-se de această metaforă pentru a sublinia, pe lângă valoarea simbolică, uriașă însemnată practică a misiunii ce revine celor ce răspundesc experiența înaintată în conducerea agriculturii, în obținerea unei înalte productivități.

Aproape nu este regiune pe întreg cuprinsul țării sovietice unde astfel de faruri să nu ardă cu puternică strălucire. Pe o hartă extrem de sugestivă apărută recent în „Nedelea”, suplimentul duminical al „Izvestiei”, puteau fi citite, în dreptul simbolului cartografic al farului, numele multor vestiți fruntași intr-ale agriculturii avansate, de la A. Terchenina — far al Kamciatkăi îndepărtate — pînă la Mark Anisimovici Posmitni și Evghenia Alexeevna Doliniuk, farurile vii din sudul Ucrainei, despre care vorbesc astăzi cu dragoste și admirație milioane de oameni sovietici.

În colhozul „Stalin” din regiunea Ternopol, unde harnica setă de echipă Doliniuk obține de mulți ani rezultate din ce în ce mai bune, s-a ajuns anul trecut la recolte-record. Echipa Evgheniei Alexeevna, care a obținut în medie, în ultimii șase ani, 153 de chintale de porumb boabe la hectar, a recoltat în anul 1960 167 chintale boabe și 982 chintale masă verde. Dar pînă anul trecut echipa lucrase numai pe 20 hectare. Rezultatul era cu totul remarcabil. Pentru un om conștient însă că făurirea comunismului cere și mai mult, ceea ce a obținut este un îndemn de a ținti mai departe... Un pas mai înainte va fi făcut anul acesta. E. A. Doliniuk își antrenează acum echipa în vederea obținerii a 100 de chintale porumb boabe de pe o suprafață de 100 hectare. O sută de pe o sută! Propunându-și împlinirea unei sarcini atât de grele, Evghenia Alexeevna și tovarășele ei de muncă sint însuflețite de o arzătoare dorință: întreaga echipă să devină, în preajma celui de al XXII-lea Congres al Partidului, colectiv de muncă comunistă.

Pe Evghenia Doliniuk, de două ori Eroină a Muncii Socialiste, n-o frământă însă, numai grija față de propria ei echipă, sau numai problemele colhozului ei, ale raionului ei Melnița-Podolskaia — ci interesele și cauza țării întregi, cauza glorioasă a construirii comunismului. Ea împărtășește bucuria și altora „secretele” măiestriei la care a ajuns în cultivarea porumbului. Acum cîteva ani, comsomoliștii din satul ei, Borișkoret, i-au propus să deschidă o școală pentru cultivatorii de porumb sau cum o numeau ei „academia Doliniuk”. În scurt timp s-au înscris la cursurile acestei „academii” peste 300 de tineri și tinere colhoznice dornice să-și însușească metodele și experiența înaintată. „Profesorii” erau agronomii de la stațiunea experimentală agricolă, din Ternopol sau din raion și, bineînțeles, în fruntea lor se afla însăși Evghenia Alexeevna. Anul trecut, „academia Doliniuk” a fost frecventată nu numai de comsomoliștii din sat, ci și de „studenți” dintre agricultorii cu experiență în viață și în muncă, ba și de unii veniți aici chiar din îndepărtatul Kazahstan. Anul acesta, numărul „studenților” e și mai mare. Ei învață și muncesc în echipa Evgheniei Doliniuk, ducînd apoi mai departe — lumină din farul ei puternic — experiența înaintată care-i va ajuta să obțină însemnate succese.

Din tinutul Kubanului luminează experiența lui Vladimir Svetlionii (ce nume parcă predestinat pentru un „far”...). Cultivatorii de sfeclă de zahăr de pe întinsele ogoare kubaneze datoresc multă recunoștință mecanizatorului fruntaș Svetlionii pentru felul în care-i învață să se folosească de mijloacele tehnice, eliberându-i de munca manuală, istovitoare și prea puțin productivă. Lucrînd numai cu mașinile moderne de care dispune acum, Vladimir Svetlionii a obținut anul trecut de pe 100 ha semănate cu sfeclă o frumoașă recoltă: 434 chintale la ha.

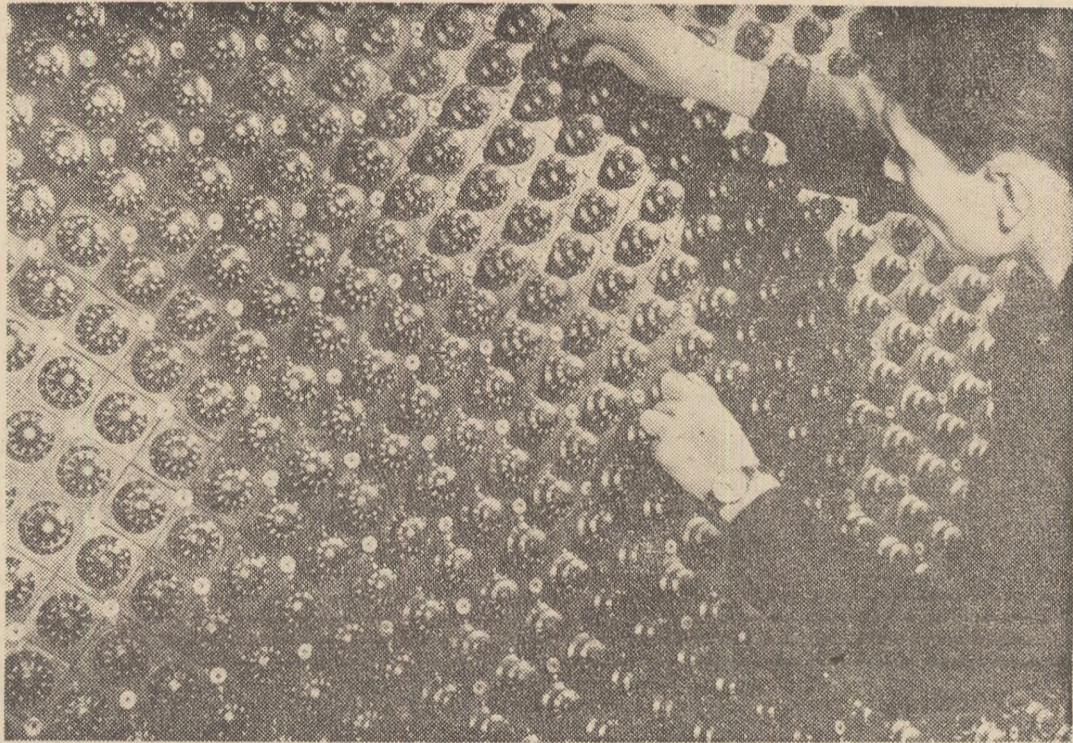
„Vom frumoașii în față voastră întregă noastră experiență, vă vom arăta tot ce ne face bogați și sintem gata să vă dăm și ajutorul practic necesar. De la voi avem o singură pretenție: să ne ajutați din urmă și să ne întreceți!”

Cu această introducere și-a început, zilele trecute, prima lecție la școala de experiență înaintată, organizată de colhozul „Piatiletka” din regiunea Kostroma, președintele acestui colhoz, Eroul Muncii Socialiste, Alexandra Ivanovna Evdokimova. Pe băncile școlii se aflau conducători de colhozuri din Palkinsk, Ciuhlomsck, Neisk și din alte raioane învecinate, veniți să afle „secretele” gospodăririi cu mare rentabilitate. Intr-adevăr, rezultatele înregistrate de cei din colhozul „Piatiletka” îi îndreptățesc să dea lecții altora. An de an, colhoznicii „Piatiletka” culeg recolte bogate de porumb și asigură animalelor o îndestulătoare bază furajeră.

Despre farul M. A. Posmitni și colegul său P. Veduta, cei doi președinți de colhozuri fruntași din Ucraina, de două ori Eroii ai Muncii Socialiste, care au pornit recenta inițiativă de a ridica în maximum doi ani colhozuri rămase în urmă, s-a vorbit pe larg într-un număr recent al revistei noastre. Informațiile ulterioare arată că făgăduielile lor de ajutor concret pentru aceste colhozuri n-au întîrziat a se traduce în faptă. În aceste zile, cînd se desfășoară semănatul sfeclei de zahăr, agronomii din colhozul „Congresul XXI”, de unde luminează strălucitorul far al experienței lui Makar Posmitni, au plecat să-i ajute pe colhoznicii artelului rămas în urmă „Lenin”, pe care l-au luat sub patronaj. O hotărîre recent adoptată de C.C. al Partidului Comunist al Ucrainei aprobă în totul inițiativa patriotică a celor doi președinți de colhoz, recomandînd comitetelor regionale și raionale de partid să sprijine frumoașea ei și să extindă în rîndurile colhoznicilor artelurilor fruntașe mișcarea pentru acordarea de ajutor colhozurilor vecine mai slabe economiceste.

Prin imensă putere a exemplului viu, deținătorii titlurilor de fruntași au dovedit că experiența lor poate fi însoțită cu succes de oricine. Sprijinindu-se pe experiența lor, Plenara din ianuarie 1961 a C.C. al P.C.U.S. a fost îndreptățită să sece sarcina de a se obține de pe o suprafață totală de 5 milioane de hectare cultivată cu porumb, în medie cîte 50 chintale boabe la ha. Sarcina aceasta este pe deplin realizabilă, căci de pe acum, mii de pionieri ai recoltelor bogate din toate republicile unionale obțin rezultate cu mult superioare cifrei de 50 chintale la hectar. Tot mai mulți oameni ai muncii din agricultura sovietică se simt atrași de puternica lumină împrăștiată de farurile experienței înaintate. Obținîndu-se după aceste faruri, marea masă a truditilor de pe ogoare va înlesni corabiile sovietice intrarea în porturile belșugului comunist.

M. Mihail

La Catedra de mașini matematice a Universității din Moscova. Studentul Vladimir Maioviciko în fața integratorului cu ajutorul căruia se fac calcule rapide și studii tehnice

Un „secret” și coordonatele lui

Încercarea președintelui Kennedy de a acorda o atenție mai mare intelectualității americane este semnificativă. Inspirîndu-se din practica conducătorilor sovietici care țin o strînsă legătură cu reprezentanții științei și culturii, președintele Kennedy a invitat la Casa Albă 150 de scriitori, oameni de știință și artiști, printre care și pe cunoscutul dramaturg Arthur Miller. Comentînd această invitație, Arthur Miller a mărturisit că el nu spera să mai poată vizita vreodată Washingtonul fără a fi însoțit de un avocat, făcînd astfel aluzie la dese convocări cu care-l cîntise Comisia pentru cercetarea activității anti-americane. Scriitorul american pune invitația intelectualilor la Casa Albă pe seama sputnicilor. Fără sputnici — voia să spună Miller — n-ar fi venit în minte președintelui S.U.A. să invite pe reprezentanții culturii și științei la Casa Albă...

În ultimii cinci ani, ideologia burgheziei americane nemiaputînd contesta prioritatea Uniunii Sovietice într-o serie de domenii hotărîtoare ale științei și tehnicii și-au concentrat eforturile în direcția explicării lor. Una din explicațiile frecvente este tocmai aceea care l-a inspirat probabil pe președintele Kennedy — și anume că oamenii de cultură se bucură de o mare prețuire în societatea sovietică. Altă explicație frecventă este buna organizare a învățămîntului sovietic, mai bine adaptat decît cel american la nevoile societății contemporane. În sfîrșit, nu rareori ei pun accentul în explicarea succeselor științei și tehnicii sovietice pe faptul că statul sovietic alocă fonduri considerabile pentru asigurarea unor condiții optime cercetărilor în domeniul științei și tehnicii.

Toate acestea sînt desigur adevărate, dar sînt departe de a reprezenta tot adevărul și mai ales ceea ce este esențial.

Omul de știință, tehnicianul, intelectualul sovietic în general se bucură nu numai de o temelnică pregătire, de condiții de trai și de lucru mai bune decît cele ale intelectualilor din țările capitaliste, dar și de conștiința de om liber de orice exploatare, de conștiința că ceea ce creează servește întregului popor. Iată un lucru pe care noi — o țară capitalistă, inclusiv S.U.A., nu l-am putea da intelectualilor săi.

Superioritatea orînduirii socialiste se manifestă și în acest domeniu sub forme variate și multilaterale. Ea se manifestă, de pildă, în deschiderea largă a porților învățămîntului și culturii pentru toți cetățenii, fără nici un fel de discriminare, nu în mod formal, ci efectiv. După cum se manifestă, de pildă, și într-un alt „secret” al marilor realizări ale științei și tehnicii sovietice asupra căruia ne vom opri. În U.R.S.S. a fost lichidată pentru prima oară în istoria omenirii străvechea opoziție dintre munca intelectuală și cea fizică, antagonismul dintre aceste două munci. Exploatatorii au prefăcut ocupațiile intelectuale într-un monopol al lor sau al unor anumite pături sociale, limitînd pe cei exploatați la munca fizică. Antagonismul dintre cei care muncesc cu brațele și cei care muncesc cu mîntea nu a dispărut nici atunci cînd aceștia din urmă au devenit și ei exploatați sub o formă sau alta. Cultivat de exploatații din toate timpurile, acest antagonism și-a găsit expresia într-o ierarhie de valori în care munca fizică se identifică cu ultima treaptă a scării. Opoziția dintre munca fizică și cea intelectuală a dus la dezvoltarea unilaterală a aptitudinilor omului, la o diminuare a personalității sale. Intensificarea exploatații capitaliste, metodele de „raționalizare” au adîncit tot mai mult prăpastia dintre muncitorii cu brațele și intelectualii în societatea capitalistă contemporană.

În contrast cu situația din țările capitaliste, în U.R.S.S., după desființarea bazei economice și sociale a opoziției dintre munca fizică și intelectuală, aceasta din urmă a încetat să mai fie monopolul unei anumite clase, s-au creat condițiile pentru a se trece la înlăturarea deosebirilor esențiale dintre cele două munci, a căror imbinare asigură dezvoltarea multiplelor aptitudini ale omului. Sintetizînd în mod creator experiența și învățătura marxist-leninistă cu privire la această problemă, Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. a arătat că ștergerea deosebirilor dintre munca fizică și cea intelectuală se realizează pe calea unor

profunde schimbări atît în producția materială, cît și în nivelul dezvoltării culturale a societății. Schimbările mari care s-au produs și se produc în producția materială prin mecanizarea muncilor grele, pe calea extinderii în toate ramurile a mecanizării complexe, automatizării, electrificării, chimizării proceselor de producție au făcut posibilă și necesară ridicarea sistematică a calificării muncitorilor, a ridicării necoerente a pregătirii lor școlare și sporirii cunoștințelor lor tehnice. În 1959, la fiecare 1.000 de persoane ocupate cu munca fizică 316 aveau studii de învățămînt mediu și superior față de 43 în 1939. Situația din industrie se prezintă încă și mai bine: la fiecare 1.000 de muncitori industriali 386 aveau studii de învățămînt mediu și superior. Înainte de Revoluția din Octombrie nu existau persoane cu studii de învățămînt mediu și superior printre muncitorii și țărani.

O formă de manifestare caracteristică a ridicării nivelului tehnic-cultural al muncitorilor sovietici și a dezvoltării aptitudinilor lor intelectuale este creșterea vertiginosă a numărului raționalizatorilor și inventatorilor din rîndurile lor — de la 555.000 în 1950 la 2.400.000 în 1960.

În cadrul procesului de construire a bazei tehnico-materiale a comunismului, omul sovietic devine astfel, cum a spus atît de sugestiv tovarășul N. S. Hrușciiov, un comandant al mașinilor, iar munca se transformă într-o activitate plină de satisfacții pentru oameni sănătoși și multilateral dezvoltăți.

Pașii mari făcuți de Uniunea Sovietică pe linia înlăturării deosebirilor dintre munca fizică și intelectuală și a formării unor muncitori capabili nu numai să minuiască ci să și dezvolte tehnica, iată unul din „secretele” marii dezvoltări pe care au luat-o și o vor lua, abia de aci încolo, știința și tehnica în prima țară a socialismului.

Const. Andrei

CÎND ARDEAU

Pagini de istorie recentă

MALURILE NIPRULUI...

Fără răgaz, fără istov, impetuos și plin de poezie, Niprul își rostogolește apele inspumate la fel cum vremea impetuoasă și implacabilă rostogolește o zi după alta.

A fost însă o vreme, destul de apropiată, o vreme în care acolo, pe malurile Niprului, creanga de măr ori de cais cădea fulgerată de schijele hitleriste, schijele obuzelor care ținteau cu o voluptate diabolică în tot ce simboliza frumosul! Pe atunci, muncitorul și elevul, studenta, bibliofilul și poetul își părăsiseră vremelnicele indeletniciri lor de fiecare zi, unindu-se și punind tot ce era mai bun în ei în slujba celei mai sublime dintre fapte: apărarea patriei! Da. Apărarea patriei de năvala cotropitorilor care veniseră cu crucea încrîngate pe piept, hotărîți să distrugă înfăptuirile celei mai mărețe dintre Revoluții! Niprul era în flăcări.

Astăzi, uneori, amintirile recheamă vremea întunecată de atunci. Căci amintirile au o particularitate a lor: prin cine știe ce bizară asociație de idei năvălesc în tihna prezentă, evocă, înfiorară și întunecă o clipă peisajul. Apoi se risipesc, dar fruntea mai rămîne cîteva clipe încrețită, ochiul umezit.

Își amintea de ultima scrisoare primită de la nepot, ștergîndu-și lacrimile cu colțul basmolei. „Cred că o să ne vedem curînd...” Așa să fie? Oare o să-l mai vadă vreodată? Și iată că în liniștea dimineții un glas cunoscut o strigă pe nume:

— Mătușă Xenia!

Era luri, slab, nebărbierit, cu trupul acoperit de zdrențe. Povesti cum, împreună cu alți prizonieri, fusese ridicat de fasciști din fortăreața Bobruisk și urcat într-un camion ce urma să-l ducă spre o destinație precisă: moartea. Dar reușise să fugă și venise acasă cu un singur gînd, cu un singur țel.

— Ce ai de gînd să faci acum?

— Să-i nimicesc pe fasciști! Sint comunist, mătușă Xenia, sint dator să lupt!

...A doua zi, luri Savcenko a luat legătura cu vechiul prieten și vecin Igor Kliuev. Și au convocat o consfătuire la care au mai luat parte Dusia Kulakova, fost mecanic la uzina Petrovski, Vera Iltko, Igor Dementiev, Zahar Demianenko și Boris Sondak. Așa a luat ființă unul din cele mai temerare detașamente de partizani de pe malurile Niprului, luri Savcenko, comandantul detașamentului, nu avea o clipă de odihnă. Se punea prima problemă de importanță vitală: procurarea armelor.

Intr-o noapte, pe șosea — lângă moară — s-a oprit o mașină încărcată cu armament nemțesc. Luri Savcenko și Igor Dementiev, care stăteau la pîndă, au văzut că fasciștii au intrat în moară. Cîteva lăzi au fost coborîte în grabă și îngropate în șanț. Misiunea era îndeplinită, detașamentul avea arme!

Iar într-o altă noapte locuitorii Dnepropetrovskului au fost treziți din somn de o explozie cumplită. Sărise în aer depozitul de armament nemțesc. Spre cerul impurpurat se ridicau trîmbe de fum. Sirenele urlau asurzitor...

A doua zi Sturmbannführerului Mulde, șeful „SD”, i s-a raportat că în timpul nopții nu se observase nimic suspect. Atîta doar că niște soldați nemți, beți turtă veniseră tîrziu și tot dădușeră tîrcoale sentinelelor...

Dar soldații aceștia nu fuseră nici nemți, nici beți turtă. Ci partizani din detașamentul lui Savcenko, iar uniformele nemțești le fuseră procurate de către Dusia Kulakova de la talciocul din piața Ozernii...

Lupta îndirjită pe care o purtau partizanii nu se solda însă întotdeauna cu explozii și sirene de alarmă. Existau și alte mijloace, mai fine, mai subtile care slăbeau puterea dușmanului, la fel cum picătura de apă ce cade neincetat tocește granitul. Întreg orașul era împințit de partizani. Se înțelegeau dintr-un gest, dintr-o privire. Grupul lui Savcenko stabilise legătura cu medicii sovietici de la spitalul orașului. Zilnic evadau prizonieri. Dispăreau ca o piatră aruncată în mare. Unde se duceau? De unde își procurau acte? Cum se legitima în timpul raziilor? Încotro o luau?

Omul cu servieta galbenă

De la o vreme pe străzile Dnepropetrovskului se ivise un personaj ciudat și respingător. Tinerii îl priveau cu pumnii încleștați, bătrînii scuipau în urmă-i, rostînd cu scîrbă: „iudă”...

Palid la față, cu figura uscată, cu un zîmbet nemîșcat în colțul gurii, distins și elegant, Iakov Andreievici Samarski străbătea orașul, sub braț cu nelipsita-i servieta galbenă, într-o mașină nemțească, privind în juru-i cinic și sfidător. Soția lui, Valentina Arsentievna, plîngea nopți de-a rîndul. Cum? Soțul ei, comunist, ofițer în Armata Sovietică se întoarce de pe front și prima lui grijă e să treacă de partea nemților? Cum, soțul ei să fie un ticălos? Un trădător? Nu-i tihneau nici banii, nici alimentele, nici băuturile scumpe. La întrebările ei, Iakov Andreievici nu răspundea nici un cuvînt. Își vedea de treabă rece, distant.

Intr-o zi, însă, s-a petrecut ceva ciudat. Privind pe fereastră, Valentina Arsentievna și-a văzut soțul stînd de vorbă în curte cu vecina lor, Dusia Kulakova. Ce putea să aibă de vorbit cu dînsa? El care nu vorbea niciodată cu nimeni? Mai mult: i-a întins un pachet, apoi a intrat grăbit în casă.

Altădată, Iakov Andreievici a uitat pe masă servieta

galbenă de care nu se despărțea nici o clipă. Valentina Arsentievna a deschis-o și a văzut o mulțime de buletine de identitate eliberate de nemți, cu semnături și ștampile în regulă, dar fără fotografii. În ziua aceea, fără să spună nici un cuvînt, Valentina Arsentievna și-a îmbrățișat soțul...

Acesta era Iakov Andreievici Samarski, comunistul, ostașul sovietic! Mulțumită lui, prizonierii evadați din spital aveau actele necesare; mulțumită situației importante pe care o avea pe lângă autoritățile nemțești, mulțumită dibăciei lui, se putea duce des pe la închisoarea orașului, putea să viziteze lagărele de concentrare și cu o figură blazată să elibereze patrioți sovietici. Aveau oameni de ai lui plasați în tot aparatul administrativ al orașului. Teribil eroism! Omul pe care toți îl disprețuiau, „trădătorul”, „iuda fascistă”, era în realitate un patriot înflăcărat, care-și slujea țara cu dragoste și devotament! Fără îndoială e un mare eroism să lupți deschis cu grenada în mînă. Lumea știe că ești un partizan, un erou. E o satisfacție care te înaripează. Dar e ceva mai greu să fii erou cînd cei pe care-i iubești te scootesc un laș și un ticălos. E un alt soi de eroism. Mai deosebit, mai greu!...

Kurt, „băiatul sincer”

Hitleriștii turbau. Fiecare zi le aducea o nouă surpriză. Intrînd în legătură cu muncitorii de la uzina Petrovski, Savcenko și oamenii lui aruncaseră în aer întregul depozit de materiale. La uzina metalurgică „Artiom” defecțiunile și deteriorările se țineau lanț. Dispăreau prizonierii bolnavi din spitale. Samarski, omul de încredere, scotea din închisoare și din lagăr oameni care trebuiau executați și care în chip miraculos reușeau să evadeze. Doi ostași din armata generalului trădător Vlasov, găzduiți la Dusia Kulakova, dezertaseră predîndu-se sovieticilor cu arme cu tot.

Sturmbannführerul Mulde hotărî dar să ia măsuri energice. Figura cea mai suspectă îi părea o fată tînră și frumoasă, pe nume Davidovskaia. Mulde avea fler de copoi. Nu greșise. Davidovskaia era într-adevăr agentul de legătură dintre grupurile de partizani din oraș și Vasili Ivanovici Stașkov, secretarul Comitetului regional de partid, aflat în ilegalitate.

Și Mulde se instală la pîndă. Intr-o bună zi, ofițerul neamț care locuia în aceeași casă cu Davidovskaia plecă undeva în alt oraș și în odaia lui se mută un nou chiriaș. Era un ofițer tînr și frumos, cu ochii limpezi și obraz de fețișă. Îl chema Kurt. Modest și delicat, noul chiriaș nu se îmbăta, nu făcea orgii, nu se purta obraznic cu gazdele. Uneori numai cerea voie să se așeze la un colțisor de masă, să se simtă și el „în familie”. Condamna indignat samavolnicile fraților săi de arme, enunța principii umanitariste, blestema războiul. Părea sincer. Serile și le petrecea acasă citînd ori ascultînd radio. Cînd o întîlnea pe Davidovskaia o învăluia cu o privire plină de căldură și duioșie. Iar o dată i se adresă:

— Să dăm, domnișoară, cărțile pe față. Îmi dau foarte bine seama că faci parte dintr-o organizație ilegală. Nu mă intrerupe. Așa e. Te înțeleg. E datoria dumatilor. Aș putea să-ți fiu de folos. Sint membru al Partidului Comunist German. Crede-mă...

Fiecare om are în viața lui o clipă de slăbiciune. Uneori o privire, un gest, un fel de a tăgădui chiar, trădează. Davidovskaia nu se mai ferea de Kurt, „băiatul sincer”.

Ultima scrisoare

Bătrîna Xenia Alexeevna Șepitko n-a primit la închisoarea orașului incuviințarea de a sta de vorbă cu nepotul ei, luri Savcenko, arestat împreună cu tovarășii săi de luptă în urma greșelii de neiertat săvîrșită de Davidovskaia. Nu l-a mai văzut niciodată. Împreună cu toți ceilalți a fost executat de nemți. Nu se știe ce soartă a avut Davidovskaia. Există însă o scrisoare adresată de către luri, Xeniei Alexeevna. Locuitorii Dnepropetrovskului o citesc azi cu emoție la Muzeul regional de istorie. Iată-o:

„Îți mulțumesc pentru piine și mai ales pentru rufe, scumpa mea mătușă. Îmi pare rău că v-am pricinuit atîta durere. Nu cred să mai scap de aici. Azi, mîine o să fim uciși. Să știi că nu-mi pare rău de nimic. Drep-tatea e de partea noastră. Spune-i Klavei să facă din Galea un om cinstit și drept. Klavei o să-i fie greu fără soț, iar Galiei fără tată. Dacă o găsi un om cu care să se înțeleagă, îi doresc Klavei să fie fericită. Eu mi-am dat viața pentru Patrie. Rămîneți cu bine”.

★

Fără răgaz, fără odihnă, impetuos și plin de poezie, Niprul își rostogolește apele-nspumate la fel cum vremea impetuoasă și implacabilă rostogolește o zi după alta. Sint însă zile pe care trecerea vremii nu le poate șterge din amintire. Sint zile și sint fapte. Fapte și oameni...

M. Djentemirov

Xenia Alexeevna Șepitko le povestește elevilor școlii nr. 68 despre luri Savcenko, care a învățat aici.

Asemenea amintiri se trezesc citeodată și pe malurile depărtatului Nipru aducînd cu ele imaginea unor vremi sumbre, a vremilor pe care le evocă și...

...Povestea unei scrisori

Iată cîteva rînduri din această scrisoare reprodusă de ziaristul sovietic Igor Golosovski într-un amplu reportaj publicat în ultimele două numere ale revistei „Ogoniok”. Fila îngălbenită se află în arhiva Comitetului regional de partid din Dnepropetrovsk, scrisul aparține lui luri Savcenko:

„Dragi părinți, Klava, fiica mea Galea. Nădăjduiesc că scrisoarea are să ajungă pînă la voi și așa o să aflați cîte ceva despre mine. S-a întimplat că am nimerit într-o incercuire, apoi am căzut prizonier. De două ori am fugit din lagăr dar am fost prins și închis în fortăreața Bobruisk. Dacă o fi să ne mai întîlnim vreodată, am să vă povestesc totul cu de-amănuntul. Nu-mi purtați de grijă. Fiți liniștiți. Știu să-mi păzesc cinstea. Deși m-au bătut crunt cu bețe și apoi mi-au pus sare pe rană ca să mă „conserv”, se vede treaba, totuși nu-i departe vremea cînd am să mă răfuiesc cu bestiile fasciste. Trăim zile cînd fiecare dintre noi e dator să dea țării tot ce are mai de preț. Nu mai pot să scriu. Nu-i chip. Vă îmbrățișez și vă sărut cu drag. Nu vă faceți prea multe gînduri. Sint viu și sănătos, cred că o să ne vedem curînd”.

Și luri Savcenko s-a ținut de cuvînt.

În dimineața zilei de 12 septembrie 1941, Xenia Alexeevna Șepitko s-a trezit devreme, ca de obicei, a frămîntat aluatul și se pregătise tocmai să prepare plăcintele pe care le vindea în piață ca să-și cîștige piinea. Era singură. Sora ei Katia se evacuasă împreună cu soțul, cu nora și cu fiica acesteia undeva departe de tot de Dnepropetrovsk. Nepotul, luri Savcenko era prizonier. Bătrîna privea tristă în jur trebăluind prin curtea pustie.

MOSCOVA FREĂMĂTĂ...

12 APRILIE 1961

(Prin telefon de la corespondentul nostru)

Ce au relatat corespondenții străini

Astăzi dimineață, cind s-a anunțat comunicatul TASS, în legătură cu primul om sovietic care a fost lansat în Cosmos, mă aflam în incinta Radiodifuziunii sovietice. Peste câteva minute, l-am văzut pe crainicul Iuri Levitan care a transmis în întreaga lume, pe toate stațiile de radio această veste. Era foarte emoționat. Am ieșit apoi în stradă. Nu vă pot descrie în cuvinte figurile oamenilor îngrămădiți în jurul difuzoarelor. Mașinile se opreau în mijlocul străzii, deschideau ușile și lumea asculta. Asculta cu nesaț comunicatul care se repeta. Era comunicatul despre cea mai mare victorie a genului uman. Cred că istoricii vor trebui să consemneze cronică zilei de astăzi nu pe ore, ci pe minute, minutele care au înregistrat faptul că nava-satelit „Vostok” plutea în spațiul cosmic purtând pe bordul ei pe contemporanul nostru, pe cetățeanul sovietic, Iuri Gagarin.

La Oficiul telefonic internațional, zeci și zeci de corespondenți străini acreditați la Moscova transmiteau știri fulger. Radio-Moscova transmitea tot timpul știri din Cosmos. Era un lucru aproape de necrezut. Primul om care a pornit în Cosmos vorbea cu Pământul. Și, în această zi de mare victorie a științei sovietice, după aterizarea care s-a desfășurat cu bine, a răsunat din nou glasul Moscovei care a adresat popoarelor lumii Chemarea Comitetului Central al P.C.U.S., al Prezidiului Sovietului Suprem și al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., o chemare de pace și înțelegere între popoare.

Cit' de umănă e societatea socialistă, cit de mărețe sint cuvintele Chemării care subliniază că U.R.S.S. folosește cuceririle sale științifice în numele păcii și înfrățirii între popoare.

Străzile capitalei sovietice freămătă. În Piața Roșie au loc mitinguri spontane. Vorbesc ruși, ucraineni, uzbeki, studenți din Congo. Grupuri, grupuri de oameni scandează pe bulevarde: „Moskva-Cosmos”! Oamenii se îmbrățișează, cîntă. E o bucurie ușor de înțeles. Globul pămîntesc privește cu bucurie spre Țara Sovietelor. În multe orașe din lume elicopterele împrăstie edițiile speciale, scoase cu prilejul lansării omului în Cosmos. Telefoanele Academiei de Științe a Uniunii Sovietice, ale diferitelor instituții din Moscova, sună continuu ocupat. Din toată lumea vin felicitări. Lansarea omului în Cosmos a deschis noi orizonturi pentru oamenii de știință.

Profesorul Gheorghii Pokrovski, cunoscut specialist în automatizată a declarat că automatizarea a contribuit foarte mult la cucerirea Cosmosului. Pe baza ei vor fi creați, probabil, în viitor sateliți meteorologici, sateliți care să vină în ajutorul navigației și, probabil, că vom vedea emisiuni de televiziune transmise de pe Lună, Venus, Marte.

Cu puțin timp înainte de a vă telefona aceste rânduri, mă aflam din nou pe străzile Moscovei. Megafoanele transmit continuu muzică. Printre cîntece se află și două scrise chiar azi dimineață, în cinstea marelui eveniment, în cinstea primului astronaut, Iuri Gagarin.

Elena și Galia, cele două fiice ale lui Gagarin sint încă foarte mici. Ele nu pot încă să citească miile și miile de telegrame de felicitare pe care le primește tatăl lor, pe care le primește părinții lui Iuri Gagarin, cărora oamenii le mulțumesc că au crescut și au educat un asemenea om. Cînd vor crește, însă, în manualul de istorie a statului sovietic, după care vor învăța, ele vor citi cu mîndrie numele tatălui lor.

Dragi cititori! Păstrați în amintire această zi solemnă! Păstrați ziarele care au comunicat marea victorie a științei sovietice! Ziua aceasta va intra în istoria Universului cu litere de aur.

Cu aceasta, închei relatarea transmisă astăzi, 12 aprilie, ziua lansării în Cosmos a primului om, a contemporanului nostru, a cetățeanului sovietic Iuri Gagarin, care a încununat victoria omului în lupta cu natura.

12 aprilie 1961

Al. Stark

La 12 aprilie Moscova a izbucnit într-o veselie nestăpînită cînd un aviator sovietic a devenit primul călător în spațiul cosmic. Funcționara de bancă Aleksandra Teniatova, în vîrstă de 35 de ani, unul din miile de locuitori ai orașului Moscova care ovaționau pe străzi, a strigat: „Sîntem copleșiți de bucurie”.

Vinzătoarea Zvetlana Bardeeva, în vîrstă de 30 de ani, ridea și plîngea: „Sîntem atît de fericiți că primul cosmonaut este un cetățean sovietic. Sperăm că oamenii din toate țările sint fericiți alături de noi”.

Știrile care veneau mereu au spulberat calmul de granit al crainicilor de la televiziunea din Moscova. Agitînd pumnii și mișcînd dezordonat capul, un crainic a strigat: „La Moscova domnește un mare entuziasm pricinuit de faptul că Uniunea Sovietică a lansat primul om în Cosmos”.

În timp ce știrile în legătură cu succesul lui Gagarin se răspîndeau cu iuțea fulgerului, sovieticii au ieșit pe străzi în demonstrații nestăpînite de bucurie.

Străzile Moscovei semănau cu piața Times din New York în ajunul Anului Nou și cu Piața Piccadilly din Londra în Ziua Victoriei. Sovieticii se îmbrățișau și se, sărutau, plîngeau și rideau. Pe strada Gorki cobora o procesiune a studenților într-o manifestație spontană fără precedent. Uriașul lor drapel roșu pe care se putea citi „Salut primului cosmonaut”, unduia ca un balaut chinez de Anul Nou printre oamenii sovietici care aplaudau.

Megafoanele de pe străzi adăugau la vacarmul buletinelor de știri radiodifuzate și televizate care se auzeau prin ferestrele deschise. E Ziua Moscovei și omul de pe stradă și-o sărbătorea.

Un înalt funcționar din serviciul vămilor, Piotr Mironov, în vîrstă de 42 de ani, a declarat: „Sînt fericit că un compatriot al nostru a indicat drumul către spațiul cosmic”. Pilotul de aviație Ivan Petrov a afirmat: „Sînt mîndru că primul om lansat în spațiul cosmic a fost un sovietic”.

Probabil însă omul cel mai mîndru a fost însuși cosmonautul Iuri Gagarin.

Apariția fotografiei lui pe ecranele televiziunii a provocat adulescențelor strigăte de bucurie, părinților aprobări materne și zimbete paterne.

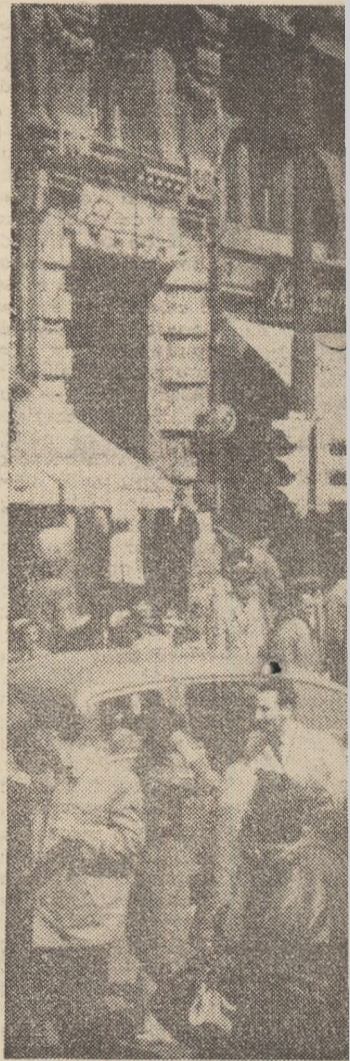
...În Piața Revoluției, în fața Teatru-

trului Mare, era adunată o mare mulțime. Megafoanele difuzau o muzică solemnă. Reporterii televiziunii sovietice filmau mulțimea entuziastă.

La postul de radio Moscova se difuzau felicitări. Proiectantul de elicoptere, Mihail Lentievici Mel, a declarat: „Sînt nefericit de fericit. Omul poate zbura în spațiul cosmic. Trăim o eră nouă în istoria omenirii. Sîntem mîndri de poporul care a creat un aparat atît de minunat de zbor și sîntem fericiți pentru tovarășul nostru Iuri Alexeevici Gagarin căruia i-a revenit cinstea să fie primul om care să zboare în spațiul cosmic”.

Școlile și-au întrerupt cursurile în timpul zborului lui Gagarin. Profesorii și-au întrerupt lecțiile pentru a da citire ultimelor comunicate în aplauzele repetate ale elevilor. În momentul cînd s-a aflat că Gagarin a aterizat, școlile s-au golit. În fața școlilor și universităților, mulțimi de studenți s-au încolonas. Coloane de studenți care cîntau au străbătut străzile orașului.

Tipică pentru atitudinea oamenilor muncii a fost Ania Niaciava, o crainică de la întreprinderea de transport aerian, care și-a scos cască și a strigat: „Sîntem copleșiți de bucurie că primul astronaut a fost un om sovietic și că a înregistrat acest succes pentru poporul și țara noastră”.

Știrea despre zborul primului om sovietic în spațiul cosmic.

Marea capitală a îmbrăcat haina de sărbătoare

„Am cîștigat... Sîntem încă o dată, și în ce măsură, cei dintîi!”

Aceasta a fost exclamația unanimă care a răsunat miercuri în zeci de mii de locuințe, uzine, birouri, colhozuri, din Uniunea Sovietică după extraordinara performanță a primului astronaut sovietic difuzată, aproape pe viu, într-o emisiune triumfală, practic neîntreruptă a radioului sovietic.

E greu de descris scenele de entuziasm din Moscova unde, sub o zăpadă care a început să cadă miercuri dimineața în fulgi ușori, noutatea s-a răspîndit pe străzi cu iuțea fulgerului. O mulțime informată ca printr-un adevărat miracol despre „marele eveniment” se îmbrățișa călduros. Oamenii săreau în sus de bucurie. Peste tot, se auzeau strigăte: „Primul om e sus în spațiul cosmic...”

După anunțarea știrii, strada Gorki, principala arteră a Moscovei, a fost invadată de sute de studenți care alcătuiau o uriașă coloană și care au improvizat în grabă cu creionul pancarte din foi de hîrtie pe care le ridicau deasupra mulțimii.

Milîienii de serviciu depășiți dar fericiți, încercau să oprească circulația automobilelor pentru a lăsa să treacă acest cortegiu triumfal. Planetariul din Moscova a fost literalmente asediat de sute de pionieri. Directorul Planetariului a ieșit în grădină spre a da primele detalii asupra istoricului zbor al astronautului.

Capitala sovietică a fost, pe scurt, martora unor scene emoționante cum nu au mai avut loc la Moscova, unde toată lumea este de mult timp obișnuită cu izbînzile sputnicilor, lunnicilor și navelor cosmice.

Către ora prînzului a avut loc un miting de masă în Piața Roșie, lingă zidurile Kremlinului, în fața Mausoleului lui Lenin și Stalin. Manifestanții au demonstrat în celebra și istorică piață spre a-și exprima entuziasmul pentru succesul fără precedent al experienței cosmice realizate pentru prima oară de Uniunea Sovietică.

Răziunea acestei nestăvilite însufleșiri este evidentă: de data asta nu este vorba de un sputnik orb, nici de un echipaj de cîini, nici de un laborator spațial proiectat spre Venus, ci de un om, de o ființă de care fiecare se simte legat sentimental, în care toți și-au pus speranțele, al cărui zbor a fost urmăriți cu tensiune crescîndă, clipă de clipă în transmisiunile posturilor de radio sovietice. Și, în sfîrșit, e vorba de un cetățean sovietic, ceea ce este de ajuns pentru a explica uriașa explozie de bucurie a sutelor de milioane de compatrioți.

Cronicar

La Planetariul din Moscova tinerii moscoviți își exprimă entuziasmul

...TOT GLOBUL E ENTUZIASMAT

Cosmos s-a răspândit cu lugeala fulgerului. Cetățenii Bucureștiului au smuls lătralmen din miinile vânzătorilor edițiile speciale ale ziarelor.

Este o mare bucurie și mândrie pentru poporul nostru, ca și pentru popoarele celorlalte țări socialiste și întreaga omenire progresistă, că această victorie istorică a fost obținută de Uniunea Sovietică, țara care a deschis drumul omenirii spre socialism și comunism.

Poporul român urează poporului sovietic noi victorii în munca sa nobile pentru construirea comunismului, pentru progresul științei și tehnicii, pentru pacea și fericirea omenirii.

(Din mesajul adresat tovarășilor N. S. HRUȘCIOV și L. I. BREJNEV de tovarășii GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ și ION GHEORGHE MAURER).

...putăm epocala victorie!

Prof. C. Demetrescu:

Observatorului
din București

Prima oară în cursul istoriei un om de-al nostru, maiorul Iuri Gagarin a făcut prima călătorie nemărginită. Aceasta este cea mai înaltă victorie a științei omenirii, a înaintatei științe sovietice. O profundă noastră admirație față de această măreață victorie și urăm tuturor tehnicienilor și muncitorilor să aibă succese tot mai mari, tot mai rapide în rezolvarea mării probleme a pașnică a spațiului cosmic.

Demetrescu:

Universității
„București

Reputată de multă vreme, știrea că prima oară un om a pătruns în Cosmos și s-a întors viu și sănătos pe pământ m-a emoționat ca orice eveniment care semnifică un pas decisiv în progresul cunoașterii științei.

Pe 12 aprilie 1961, și numele sovietic I. A. Gagarin intră în

istorie ca împlinire a unui vis milenar al omenii. Emoția, bucuria și mândria noastră sunt cu atât mai mari, cu cât primul cosmonaut este reprezentantul marelui popor sovietic, ceea ce înseamnă pentru omenire cea mai înaltă garanție că și această nouă, grandioasă cucerire a științei și tehnicii va servi pacea și progresul.

Eusebiu Camilar:

Impreună cu întreaga lume transmit cele mai entuziaste felicitări poporului sovietic, remarcabililor săi savanți și tehnicieni și le urez noi și mari succese în cucerirea pașnică a Cosmosului.

Primul om în Cosmos, cea mai mare minune a științei, cea mai înaltă treaptă de până acum a genialității umane!

În fața acestui eveniment gura rămâne mută, căci nici poemele n-ar fi în stare să exprime tulburarea inimii, mirarea, uimirea!

Încă nu există pe scara înaltelor și profundelor simțiri cuvântul care să exprime măcar parțial ceea ce simte omul în fața unor astfel de evenimente!

Știința a luat-o cu mult înaintea celor mai temerare visuri!

Am mândria de a fi fost contemporanul acestor evenimente.

În întreaga lume, succesul sovietic a produs cea mai mare senzație.

La Londra, noutatea a fost salutăată cu entuziasm și admirație, atât în cercurile științifice cât și de populație. Trecătorii au smuls primele ediții ale ziarelor care anunțau sub titluri enorme trimiterea unui om în spațiu.

Senzație asemănătoare la Roma, unde ziarele de după-amiază au scos ediții speciale. Ziarul „Paese Sera” a publicat un număr special consacrat în întregime evenimentului.

În cadrul Comisiei economice pentru Europa care își ține ședințele la Geneva, delegatul sovietic a primit felicitările multor altor delegați.

Multe organisme științifice cehoslovace au adresat telegrame de felicitări Academiei de Științe a U.R.S.S.

Populația orașului Bruxelles a împărțit entuziasmul produs în întreaga lume de performanța astronautului sovietic. La un sondaj efectuat pe străzi de postul de radio belgian, trecătorii întrebați au răspuns: „Formidabil, fantastic, senzațional”.

Emisiuni speciale consacrate cuceririi spațiului de către un om sovietic au fost organizate de televiziunea din Danemarca, Suedia și Norvegia.

Puternică senzație în Japonia, unde mai mulți savanți au declarat că zborul omului în Lună apare acum ca posibil.

La Budapesta, circulația a fost aproape în întregime întreruptă la anunțarea marelui succes. Trecătorii se oprau în stradă pentru a comenta evenimentul.

Un specialist vest-german în rachete, prof. Eugen Senger, directorul Institutului de cercetări asupra propulsiei prin reacție, a calificat lansarea maiorului Gagarin în spațiul cosmic drept „o realizare fantastică” care, după părerea lui, „deschide era navigației interplanetare”.

La Ierusalim, noutatea zilei n-a mai fost procesul Eichman ci zborul spațial al maiorului Gagarin căruia i-au fost consacrate trei ediții speciale ale ziarelor.

La cea de a patra sesiune a Consiliului popoarelor afro-asiatice care se desfășoară la Bandung, vestea lansării

unui astronaut în spațiu a fost anunțată de delegatul sovietic în aclamațiile întregii adunări.

La Roma, în cursul unei ședințe a Camerei italiene, deputați de toate tendințele politice au salutat evenimentul care, după cum au arătat ei, marchează o etapă capitală în istoria progresului.

La Londra, cele două posturi de televiziune au consacrat miercuri seara, o emisiune specială trimiterii omului în spațiul cosmic.

La Montreal (Canada) toate ziarele au anunțat succesul sovietic sub titluri care acopereau toată pagina întâia și au publicat fotografia omului zilei.

Rep.

Trei dezamăgiți

Cei trei tineri americani care sînt antrenați pentru a întreprinde zboruri cosmice la baza aeriană Langley (Virginia) au declarat — conform relatării agenției „France Presse” — că „sînt dezamăgiți de faptul că au fost învinși de un cosmonaut sovietic în cucerirea spațiului cosmic”.

„Sînt dezamăgit că n-am fost noi primii” — a declarat căpitanul de aviație Virgil Grisson. Locotenent-colonelul John Green a arătat că „realizarea sovietică este foarte mare. Desigur, sînt dezamăgit că nu am fost noi primii care am inaugurat această eră nouă” iar comandantul de marină Alan Shepard a declarat: „Vom continua să ne antrenăm, dar trăiesc un sentiment de profundă decepție personală”.

Iuri Gagarin cu fiica sa Elena

Patosul vieții de fiecare zi

Viața de fiecare zi nu este mai puțin patetică decât epocile sau evenimentele excepționale, caracterizate de o mare tensiune politică și de adânci prefaceri sociale. Scriitorul, urmărind cu pasiune întâmplările cotidiene, poate descoperi aceeași încredere în mina crispată pe trageciul armei ca și în aceea încheștată pe o pașnică și obișnuită unealtă de muncă. Insușirea procesului de fabricație a unui produs nou cere, uneori, aceeași încordare ca și asaltul unei baricade inamice. Se înțelege că fiecare epocă și fiecare eveniment își are timbrul său propriu, dar esența lucrurilor rămâne aceeași dacă socotim actul eroic drept o uriașă concentrare de energie, sublimată într-un moment sau într-o suită de momente de maximă tensiune fizică ori spirituală.

În același timp trebuie să avem în vedere și un alt fapt, nu mai puțin semnificativ. Patetismul trăirii nu este apanajul exclusiv al personajelor unice și cu o înaltă valoare simbolică, așa cum patosul zugrăvirei evenimentelor și oamenilor nu este calitatea unui singur grup de scriitori, aparținând unui singur curent literar. Vrem să spunem că patetismul nu este monopolul romanticilor și că el s-a manifestat, în forme diferite, și în curentele realiste ante și post-romantice. Putem să nu fim de acord cu sensul existenței lui Julien Sorel, dar nu putem nega patosul cu care ni-l înfățișează Stendhal.

Literatură sovietică contemporană a găsit sensuri noi, inovatoare, în această direcție și ele se vădese în multe dintre operele literare care îmbrățișează cu succes teme actualității imediate. Acestea sunt străbătute de un puternic filon patetic de cea mai bună esență, care provine, de obicei, din tumultul vieții de fiecare zi a Uniunii Sovietice, din zugrăvirea societății sovietice contemporane.

Uneori, patosul operei literare se identifică pe de-a ntregul cu existența personajului sau a personajelor principale ca în romanul lui V. Kojevnikov: „Faceți cunoștință, Baluev”. Aici, întreaga viață a personajului respiră cind patetismul aspru din perioada primelor cincinale, cind patetismul eroic din anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei și am spune, un patetism al lucidității mature, în actuala epocă de edificare a comunismului.

În „Bob de rouă” de Vladimir Solouhin, patetismul este, adesea, expresia directă a amintirilor și a reflecțiilor autorului pe marginea evenimentelor care transformă viața cătunului Olepin. Reflecțiile autorului sunt permanent justificate de faptele vieții de fiecare zi, impresionante prin marea lor forță innoitoare.

„Totul de abia începe”, romanul tinăru-lui scriitor Elighi Stavski denotă un patetism inclus în țesătura artistică a cărții. Actele și dinamica mișcărilor psihice ale tinăru-lui muncitor care străbate drumul sinuos de la adolescență la maturizare, respiră, în măsură egală, patetismul vir-

tei și al colectivității în mijlocul căreia trăiește eroul romanului.

În operele citate, ca și în altele despre care nu putem aminti într-un spațiu atât de limitat, sursa patetismului este viața, în cele mai obișnuite dintre aspectele ei. Obinuite, însă, la orizontul lumii sovietice, în cel de-al șaselea deceniu al secolului nostru. În romanul lui Kojevnikov și în proza memorialistică a lui Solouhin domină acele acorduri ale vieții sociale și ale destinelor individuale care au rezultat din excepționala dezvoltare și răspindire a tehnicii moderne, în contextul societății sovietice. Tinărul muncitor din romanul lui Stavski parcurge și el un șir de întâmplări obișnuite, dar acestea sunt proiectate pe fundalul marilor cuceriri pe care le-a dobândit statul și colectivitatea sovietică.

Aminteam mai înainte că patetismul nu este apanajul personalităților unice. Această afirmație este puternic întărită de cartea lui Solouhin care, după cum se știe, s-a bucurat de un mare succes în rândurile cititorilor sovietici și a fost propusă pentru Premiul Lenin pe 1961. Într-adevăr, din cele câteva zeci de personaje care evoluează de-a lungul narațiunii nici unul nu poartă haine de paradă. Avem de-a face cu oameni obișnuți, cu ocupații obișnuite: colhoznici și muncitori sau intelectuali de la orașe. Viața lor nu e un șir neîntrerupt de victorii obținute împotriva propriilor slăbiciuni sau pe frontul activității profesionale. Și cu toate acestea, scriitorul a găsit în existența

consătenilor săi și în evenimentele la care participă aceștia numeroase acorduri poetice. Solouhin a știut să ne înfățișeze pe un ton cu totul degajat, fcol în care se transformă viața cătunului Olepin, sub impulsul marilor succese dobândite de întreaga societate sovietică în domeniul economiei, științei și culturii. Pentru cătunul Olepin aceasta a însemnat construirea unei căi de acces spre punctul de cale ferată și spre alte centre industriale, pătrunderea automobilului și a radioului în viața de fiecare zi a locuitorilor, apariția unor noi profesii și, în sfârșit, posibilități nemărginite de muncă și instruire pe care le-au folosit membrii celor 36 de familii din cătun. La care se adaugă reflectarea acestor evenimente în nesfârșitele întâmplări ale vieții de fiecare zi, înscrise în biografia fiecăruia dintre locuitori.

La fel se petrec lucrurile și în romanul lui Stavski, unde cotidianul se oglindește în destinul unui tinăr muncitor leningrădean.

Se poate spune că aspectul de fiecare zi al vieții sovietice recompus din nenumăratele lui fațete strălucitoare, pătrunde cu o forță de nestăvuit în literatura acestor ani. Ceea ce era cândva un lucru neobișnuit: construcția unei uzine, înființarea unui club, electricizarea unui cătun etc. a devenit astăzi un fenomen cotidian. Iar scriitorii sovietici au descoperit în aceste evenimente un filon patetic, de autentică originalitate.

Paul Granea

La Casa centrală a literaților din Moscova a avut loc prima adunare a scriitorilor sovietici — membrii ai Societății scriitorilor europeni. Cu acest prilej, un mare număr de scriitori au primit cartele de membri ai Societății. În fotografia noastră — de la stînga la dreapta — Vasili Ajaev, Viktor Sitin, Evgheni Dolmatovski și Margarita Aligher.

● La Moscova a avut loc o consfătuire a scriitorilor și oamenilor de artă, consacrată pregătirilor pentru Congresul al XXII-lea al P.C.U.S. În cadrul consfătuirii au fost dezbătute problemele creației artistice în lumina istoricului eveniment, care va avea loc anul acesta.

● În Editura Academiei de Științe a U.R.S.S. a apărut o nouă culegere de articole „Despre măiestria artistică a lui Maxim Gorki”.

● Întîlnirile actorilor cu oamenii muncii și spectacolele teatrelor moscovite pe scenele uzinelor se înscriu în tradiția populară a teatrului sovietic. Aceste întîlniri și spectacole au devenit, în ultima vreme, atât de frecvente încît s-a simțit nevoia înființării unei agenții speciale pentru organizarea și coordonarea lor.

● Viața și creația lui Nazim Hikmet sint înfățișate de R. Fiș într-o monografie, ce poartă ca titlu numele scriitorului.

● Arta plastică sovietică a găsit în regiunea pămînturilor destelenite teme noi și generoase. Astfel, pictorul Evgheni Gorovih a terminat tabloul „După o zi de muncă”, iar Abilhan Kasteev — seria de acuarele intitulată „Peisajele pămînturilor destelenite”.

● În luna aprilie, în sălile de concert și pe scenele teatrelor de operă din Uniunea Sovietică vor apare interpreți din 11 țări. Printre ei, reprezentanți de seamă ai artei muzicale din Franța, S.U.A., România, Bulgaria, Cehoslovacia, Noua Zeelandă, R.F.G. etc.

● Semnalăm din sumarul revistei „Voprosi literaturi” nr. 4, articolele: „Pe teme contemporane”, „Poetul și epoca” (despre poemul lui A. Tvardovski „Zări dincolo de zare”), „Omul și războiul” (pe marginea ultimelor romane sovietice consacrate celui de al doilea război mondial), precum și articolele la discuția „Estetica și viața”, semnate de V. Kuleșov și N. Goncareenko.

● La invitația Ministerului Culturii al U.R.S.S. a făcut o vizită de zece zile la Moscova, Leningrad și Tbilisi lordul Harwood, directorul artistic al Festivalului muzical de la Edinburg. Harwood a purtat discuții în legătură cu participarea unui grup de compozitori și interpreți sovietici la Festivalul de la Edinburg — 1962. „Acest festival — a declarat oaspetele englez — va fi consacrat în special creației lui Dmitri Șostakovič”.

VITRINA LITERARĂ ÎN U. R. S. S.

„Dacă cineva și-a închinat vreodată întreaga viață pasiunii pentru adevăr și justiție... acesta a fost Diderot”. Scriind aceste cuvinte, acum aproape o sută de ani, Friedrich Engels se gindea nu numai la activitatea social-politică a celui care apare astăzi în mod incontestabil ca cel mai important filozof materialist al secolului luminilor, ideolog al burgheziei revoluționare, fondator și redactor al „Enciclopediei”, ci și la concepțiile științifice ale filozofului francez. Dacă este adevărat că multe din ideile lui Diderot s-au învechit (și ar fi fost greu să fie altfel, învechit seama de cunoștințele la îndemână acum 200 ani), există în opera sa germeni și referinți de știință modernă. Aceasta se referă la recunoașterea de către Diderot a dialecticii în natură (în problema evoluției ființelor vii, a legăturii între transforma-

○ monografie remarcabilă

rea speciilor și condițiile existenței lor, în criteriile clasificării ființelor etc.) și la materialismul acestuia cu toate că era, ca al tuturor filozofilor francezi din secolul XVIII, mecanicist și metafizic.

Dacă mai adăugăm activitatea sa de estetician, apoi valoroasa sa operă literară și în sfârșit, importantul lui rol în promovarea realismului în pictură, în reinnoirea muzicii de operă, apar evidente dificultățile unei monografii asupra personalității lui Diderot, mai profundă decât a lui Voltaire și mai multilaterală decât a lui Rousseau.

Monografia cunoscutului filozof sovietic Ivan Kapitonovici Luppel a fost publicată pentru prima oară în 1924. Ea a fost multă vreme folosită în învățămînt ca manual pentru materialismul francez. Refăcînd-o în 1934, Luppel a înlăturat unele exagerări (mai ales în ce privește modernizarea lui Diderot, transformarea lui într-un „dialectician pe toată linia”).

Astăzi, filozofia materialistă dobîndită o experiență vastă în studierea marxistă a iluminismului, iar în Franța a fost adunat un toms material factic despre Diderot. Cu toate acestea, monografia lui Luppel continuă să fie nu numai o „lucrare clasică”, dar și un instrument de lucru de primul ordin. De ce? În primul rînd, fiindcă, după părerea noastră, dă o ima-

gine unitară și armonioasă, și mai presus de orice, convingătoare a unui gânditor cu o activitate atât de întinsă și de contradictorie. Dacă Diderot, ca om politic, ca estetician sau romancier s-a bucurat de obicei (chiar și în istoriografia burgheză radicală) de o atenție satisfăcătoare, Diderot-materialistul, Diderot-ateistul și moralistul continuă să fie subapreciat și neînțeles. Repreșul principal care i se aduce de obicei lui Diderot este de a nu fi fost suficient de „filozof”, de a nu fi elaborat un sistem filozofic complex și atotcuprinzător, de a nu fi fost un filozof de catedră, ginditor liniștit, speculînd în mod pașnic în metafizică și teologie, precum Pascal, care în concepția idealistă este figura centrală a filozofiei franceze din secolul al XVIII-lea.

Luppel destramă una după alta etichetele aplicate lui Diderot. El n-a fost un pseudo filozof, inconsecvent, ci cel mai materialist dintre enciclopediști. N-a fost numai un estet, un stilist strălucitor, un deist care se ignoară, ci un ateist militant, un evoluționist convins care dă pentru prima oară o formă filozofică transformismului lamarckian, ideii dezvoltării speciilor și a unității dintre lumea organică și cea anorganică.

Analiza dialectică a operei lui Dide-

rot de către acad. I. Luppel este un exemplu clasic de aplicare a metodologiei marxiste la studiul istoriei culturii și filozofiei. Astfel, Luppel reușește să scoată în mod dialectic în evidență unitatea dintre filozofia naturii și concepțiile asupra societății ale lui Diderot, subliniind caracterul de clasă al eticii și esteticii lui Diderot. Ca materialist, Diderot considera lupta cu natura drept cauza primară a construirii societății. Dar era în același timp partizanul teoriei idealiste a contractului social, după care statul este rezultatul unei înțelegeri între indivizi. În chip materialist, el considera absurdă ideea unor norme morale „înnăscute” și „veșnice”, dar în același timp, în chip idealist, le considera nu ca o reflecție a relațiilor sociale, ci ca o expresie a legislației și a politicii. Apar astfel evidente limitele materialismului lui Diderot, idealismul său în sfera fenomenelor sociale. Dar pornind de aici el trăgea o concluzie revoluționară: pentru a schimba moravurile trebuia schimbată politica, adică răsturnată monarhia și înlăturat absolutismul.

Evident unilateralismul sociologic, analizînd unilaternal interacțiunea diferitelor „straturi” ale operei lui Diderot, în chip evolutiv și nu static, scoțînd mereu în evidență rădăcinile de clasă și genealogice ale iluministului francez, cartea lui Luppel se impune cititorului ca o lectură utilă și în același timp atractivă.

Horia Bratu

*) I. K. Luppel: Denis Diderot. Edit. Acad. de Științe a U.R.S.S. Moscova — 1960.

FILMUL

Tatiana Samoiloa vorbește ungreșteîn „Alba Regia“

Săptămîna trecută a avut loc la Budapesta premiera noului film maghiar „Alba Regia“. După cum am mai avut ocazia să-i informăm pe cititorii noștri, rolul principal este interpretat de actrița sovietică Tatiana Samoiloa.

Eroina este un agent sovietic de legătură care, în timpul luptelor pentru eliberarea Ungariei, are misiunea să transmită comandamentului său informații despre mișcarea trupelor hitleriste din orașul Szekesfehervár. Acest oraș se află pe locul unei vechi așezări romane, Alba Regia. Pornind de la acest amănunt, tînăra radiotelegrafistă adoptă numele conspirativ de „Alba“. Deși se află într-o țară străină, printre oameni necunoscuți, Alba reușește să-și îndeplinească misiunea cu ajutorul patrioților maghiari și, în primul rînd, cu sprijinul unui medic (interpretat de actorul Gabor Miklos). Mai mult, în zilele acelea cumpline de război, cînd primejdia pîndește în orice clipă, Alba întîlnește pentru prima oară dragostea.

Tatiana Samoiloa a fost atrasă de la bun început de rolul tînerei radiotelegrafiste. S-a acomodat repede cu stilul de muncă al regizorului maghiar Mihail Szemes și s-a împrietenit cu echipa de filmare, cu machiorii și mașiniștii. La rîndul lor, i-au venit cu toții în ajutor ca să deprîndă mai repede pronunția maghiară, deoarece eroina trebuia să vorbească bine ungrește. La început, regizorul Szemes i-a propus s-o dubleze. Dar Samoiloa a refuzat promițînd să învețe dialogurile în timpul cel mai scurt. După terminarea filmărilor, cu ajutorul unui magnetofon ea învăța zilnic ore în șir replicile în limba maghiară. În această scurtă perioadă Tatiana și-a însușit nu numai un vocabular bogat dar și regulile gramaticale și, ceea ce e mai important, pronunția corectă, atît de dificilă, specifică limbii maghiare.

Majoritatea secvențelor au fost turnate în orașul Szekesfehervár. Aici Tatiana Samoiloa a avut ocazia să-l cunoască pe eroul real al povestirii, medicul maghiar Hornyánszki Károly, medicul șef al spitalului regional și directorul unui Institut de dermatologie. Din relatările lui Hornyánszki și ale altor locuitori ai orașului întîlneștii filmului au putut cunoaște mai bine împrejurările în care s-au petrecut întîmplările redată în film, au putut pătrunde mai adînc în psihologia personajelor. Puțin mai tîrziu, Tatiana Samoiloa avea s-o cunoască și pe Lidia Mar-

tișcenko, (acum soră medicală la un sanatoriu din Eupatoria) fata curajoasă care a lucrat ca agent de legătură în Szekesfehervár. Cînd hitleriștii au cîștigat Ucraina, Lidia avea optsprezece ani și locuia în orașul Pavlograd. Familia ei nu s-a putut evacua deoarece tatăl era foarte grav bolnav. Impreună cu fratele ei mai mic, Mihail, fata a plecat să lupte într-un detașament de partizani. În cursul unei misiuni, Mihail a fost prins de o patrulă hitleristă, a fost torturat și ucis. După moartea lui, Lidia s-a înrolat în armată. A învățat radiotelegrafia. Toată lumea o stima pentru curajul și dirzenia ei în îndeplinirea misiunilor încredințate. A luat parte la nemărate lupte, iar cînd batalionul din care făcea parte a ajuns în preajma orașului Szekesfehervár și s-a ivit necesitatea trimerii unui agent de legătură, comandantul n-a pregetat s-o trimită pe Martișcenko. Eroina filmului vorbește curent ungrește. Lidia nu cunoștea însă maghiara. Ea a fost încredințată doctorului Hornyánszki, care, deși nu era comunist, a adăpostit-o în casa lui, declarînd în ciuda unor mari riscuri că e angajată ca soră medicală, apoi ca îngrijitoare a copiilor săi. Lidia și-a putut astfel îndeplini misiunea pînă la capăt.

În zilele cînd în pavilioanele Studioului din Budapesta se lucra la montarea filmului, un decret al Sovietului Suprem al U.R.S.S. a decernat doctorului Hornyánszki și soției sale ordinul „Războiului pentru Apărarea Patriei“, cu ocazia aniversării a 16 ani de la eliberarea R. P. Ungare. Evenimentul a fost sărbătorit deopotrivă de familia Hornyánszki și de membrii echipei de filmare a regizorului Mihail Szemes, care terminase „Alba Regia“.

REFLECTOR

Pe ecranele sovietice a început să ruleze un mare documentar despre Cuba realizat de regizorul Roman Karmen în colaborare cu un grup de cinești cubani. Filmul, intitulat „Insula în flăcări“, oglindește lupta eroică a poporului cuban, viața sa liberă.

★

În Berlinul occidental, a avut loc recent o săptămîină a filmului sovietic. Au fost prezentate filmele „Balada soldatului“, „Othello“, „Zboară cocorii“, „Pe Donul liniștit“, „Al 41-lea“, „Mantaua“ și „Ivan cel Groaznic“. Cu această ocazie, spectatorii vest-berlinezi au făcut cunoștință nu numai cu cîteva din capodoperele cinematografului sovietic, ci și cu protagoniștii lor. Serghei Bondarciuk, Tatiana Samoiloa, Elina Bistrițkaia, Piotr Glebov, Izolda Izvițkaia, Irina Skobțeva și V. Ivașov au alcătuit delegația cineaștilor sovietici (condusă de regizorul Grigori Ciuhrai) care a asistat la prezentarea filmelor. Săptămîina filmului sovietic a stîrnit mult interes în Germania occidentală.

★

Leila Abașidze, populara actriță gruzină și-a sărbătorit două decenii de activitate cinematografică. Actrița a debutat la vîrsta de zece ani. De atunci a interpretat nenumărate roluri, cucerind simpatia spectatorilor care au îndrăgît-o pe zvăpăiața Mariné din „Libelula“, pe Manana, fata visătoare din „Curtea noastră“ și pe Lia, șoferul poznaș din „Ghimpele“...

În cîntea aniversării, cineaștii din Tbilisi au organizat o seară festivă la cinematograful „Isani“.

Scenă din filmul „Socoteli greșite“, o nouă producție a studioului din Chișinău

„Iarna rusească“ la Paris

Răspunzînd marelui interes pe care-l suscită la Paris filmele panoramice sovietice, un grup de cinești sovietici și francezi, în frunte cu regizorii Vasili Katanian și Robert Verney, sînt pe punctul de a termina un nou film cinematic menit să prezinte spectatorilor francezi aspecte din viața cotidiană a oamenilor sovietici. În acest film un rol important va fi deținut de doi tineri balerini ai Teatrului Mare din Moscova: Katia Maximova și Volodia

Vasiliev. Prin intermediul lor, spectatorii vor face cunoștință cu metroul din Moscova, cu noile cartiere de locuințe, cu viața studentescă sovietică. Ei vor poposi apoi, împreună cu poposii, în operațiunile cinematografice, în sălile Palatului căsătoriilor din Leningrad, pe puntea spărgătorului de gheață atomic „V. I. Lenin“. Partea a doua a filmului este dedicată tinerilor talente ale baletului sovietic. Filmul se va numi „Iarna rusească“.

BUCURIA ÎNTÎLNIRILOR CU EROII LUI KORNEICIUK

Korneiciuk poate fi socotit pe drept cuvînt un dramaturg al vremii lui. Fiecare nouă piesă a lui Korneiciuk oglindește un alt moment din dezvoltarea societății sovietice. Această caracteristică trebuie să fie evidentă chiar din primul moment pentru regizorul care pune în scenă o piesă de-a lui.

Prima mea întîlnire cu teatrul lui Korneiciuk a avut loc acum mai bine de zece ani, cînd am montat la actualul Teatru Nottara comedia „Crîngul de călini“, inspirată din viața colhoznică.

Teatrul Național-Studio:
„ASCULTĂ-ȚI INIMA“

După un răstimp de patru ani, am regăsit lumea creației sale lucrînd la spectacolul „Platon Krecet“, reprezentat apoi de-a lungul mai multor sta-

giuni pe scena Teatrului Național din București.

Ca și în cazul pieselor anterioare, munca la „Ascultă-ți inima“ a rezervat în stagiunea aceasta întregului nostru colectiv mari satisfacții artistice, arta lui Korneiciuk revelîndu-ni-se din nou cu umor-i specific, cu sensibilitatea și lirismul ei.

„Ascultă-ți inima“ este o piesă de mare actualitate. Ea transmite spectatorilor poezia luptei pentru comunism, pentru ștergerea deosebirilor esențiale dintre sat și oraș. Și, în strînsă legătură cu aceasta, bătălia pentru făurirea unei înalte conștiințe a omului sovietic, apariția noii etici comuniste. Căci asta-i problema esențială pusă în discuție de această nouă lucrare a dramaturgului ucrainean. (E într-adevăr cea mai nouă lucrare a sa și premiera ei la Național a avut loc aproape concomitent cu premierele sovietice).

Eroii piesei sînt aproape toți tineri. Tineretea lor nu ține numai de vîrstă, ci și de concepția despre lume, despre viață pe care o afirmă. Elanul acestei tinereti, entuziasmul și energia creatoare îmbinate cu o mare experiență de viață, cu maturitate de gîndire — iată trăsăturile ce-l caracterizează pe eroul principal al comediei, Rodion Neceai, președintele colhozului „Pa-cea“. El transpune în realitate cele mai frumoase vise. În trecerea la plata în bani, sub formă de salariu, a zilelor-muncă efectuate de colhoznici, Neceai, vede înmugurînd primele mlădițe ale viitorului, care e tot mai aproape. Tineretii spirituale a lui Neceai i se opune închistarea unui alt președinte de colhoz, Makedon Somn, pe care setea de cîștig, mentalitatea învechită, îl împiedică să vadă perspectiva lucrurilor.

Piesa lui Korneiciuk nu se oprește, însă, la acest aspect. Semnificațiile ei sînt multiple ca și destinele oamenilor — deosebiți ca profesie, vîrstă, preocupări, pe care autorul îi face să se întîlnească și să se confrunte în această piesă. Întîlnirile lor nu sînt întîmplătoare (scriitor de vocație, Korneiciuk nu aduce grațuit în scenă nici un personaj). Indiferent de întinderea cantitativă a rolului, toate personajele au personalitate, o viață a lor pe care le dezvăluie spectatorului).

Așadar, o piesă cu multe valențe pentru regizor și interpreti. Dînd viață acestui spectacol ne-am propus ca principală sarcină să transmitem spectatorilor bogăția sufletească, ritmul interior, sentimentul înaltei conștiințe a eroilor. Dorim, cu alte cuvinte, să comunicăm spectatorilor o emoție care să le angajeze rațiunea, să-i facă să reflecteze și să-l însuflețească, să-i facă să participe și ei, alături de eroi, la marea dezbatere la care-i invită dramaturgul.

Tineretea piesei solicită apoi noi forme de expresie artistică, o transpunere plină de poezie, de frumusețe și în același timp de vioiciune. În montarea spectacolului am mers pe linia unei interpretări simple, sincere, căci teatrul lui Korneiciuk respinge orice fel de îngroșare nefirească, grandilocventă. Am dorit ca expresia sentimentelor și caracterelor să apară firească, organică. În realizarea atmosferei ne-au ajutat mult decorurile lui Mihai Tofan, decoruri luminoase care respiră prospețime, tinerete, în concordanță cu frumusețea spirituală și tinerețea oamenilor. Socotesc izbutită conlucrarea cu pictorul scenograf care a avut drept rezultat înlocuirea cortinei gri a teatrului cu o cortină vaporosă din tul alb, împodobită pe una din marginile laterale cu motive ucrainene ce-l transpun dintru început pe spectator în atmosfera piesei, precum și soluționarea spațiului scenic, prin folosirea tuturor celor patru planuri (deci inclusiv a fosei, transformată la rîndul ei într-o parte a scenei, pe unde se fac intrările actorilor).

De cîteva săptămîni, spectacolul nostru își trăiește o viață proprie iar confruntarea cu publicul spectator ne oferă mari satisfacții. Alături de entuziasmiți interpreți ai piesei — Marcel Anghelescu (în rolul lui Rodion Neceai), Al Giugaru (Makedon Somn), Dina Cocea (care interpretează personajul Marina, un rol cu totul diferit de cele jucate pînă acum), Eugenia Popovici (Natalia Orestlovna), Emanoil Petruț (Piotr Oriol), Draga Olteanu, Coca Andronescu, Eva Pătrășcanu, C-tin Stănescu, Florin Piersic ș.a. — mă bucur că am contribuit la realizarea acestui spectacol la care publicul fide dar și învață.

Al. Finți
maestru emerit al artei

AZI DĂM CUVÎNTUL REGIUNII GALAȚII

Repertoriul sovietic pe scena noastră

Dacă pînă în anii 1954—1955 în orașul Galați nu exista nici o instituție profesionistă de artă interpretativă, azi își aduce contribuția la opera de ridicare a nivelului cultural al oamenilor muncii Teatrul de Stat, Teatrul muzical, Filarmonica de Stat, Teatrul de păpuși.

Lucrînd în condiții foarte bune, pe o scenă bine utilată, într-o sală cu vizibilitate și acustică perfectă, tînărul colectiv al teatrului dramatic gălățean s-a maturizat repede.

Pe lîngă cele amintite, un alt factor important al succesului muncii noastre îl constituie compoziția și orientarea spre contemporaneitate a repertoriului. De la înființare și pînă acum, teatrul a montat 40 de piese, dintre care 29 din dramaturgia originală, sovietică și a țărilor de democrație populară.

Dramaturgia sovietică ocupă un loc important pe scena noastră. Ea constituie un element de bază în educarea ideologică și artistică a publicului spectator și chiar a colectivului actoricesc. Spectacolele cu piesele: „Tragedia optimistă” de Vsevolod Vișnevski, „În căutarea bucuriei” de Viktor Rozov, „Orașul visurilor noastre” de Alexei Arbuzov, „Tînăra gardă” — dramatizarea lui N. Ohlopkov după cunoscutul roman al lui Fadeev — pentru a nu cita decît cîteva — s-au înscris ca momente importante în mica istorie a teatrului nostru. Ele au prilejuit totodată înalte satisfacții artistice pentru actori. Vor rămîne pentru multă vreme întipărite în memoria spectatorilor creațiile actorului Mihai Pallădescu în rolurile Vainonen, Zeablik, Tiulenin, ale actriței Lavinia Angheliescu în Femeia comisar și Oxana, ale actorului Constantin Coșa în rolurile Jmelkov și Conducătorul anarhiștilor, precum și creația de neuitat a actorului Ion Lazu în rolul Marinarului răgușit.

Dar teatrul nostru popularizează dramaturgia rusă și sovietică nu numai prin intermediul repertoriului. Tînărul nostru colectiv participă cu entuziasm și la acțiunile culturale legate de anumite date și aniversări. Cu prilejul centenarului Cehov și al comemorării lui Lev Tolstoi, de pildă, colectivul teatrului a creat montaje mult apreciate de spectatori.

I. S. Bologa

Regizor artistic al Teatrului de stat din Galați

Galați. Noul centru al orașului

Indrumarea comisiilor A.R.L.U.S.

În întreprinderile și instituțiile orașului Brăila funcționează 85 de comisii A.R.L.U.S. Activitatea lor este din ce în ce mai rodnică, mai bogată.

Astfel, comisia A.R.L.U.S. de la fabrica de confecții „Brăila”, a organizat în primul trimestru al acestui an cinci conferințe cu teme: „Rubla — cea mai solidă monedă din lume”, „U.R.S.S. în fruntea luptei pentru pace și colaborare internațională”, „Aplicarea metodelor sovietice în fabrica de confecții „Brăila”, „Știința și tehnica sovietică pe primul loc în lume” și „Dezarmarea generală și totală — cerință imperioasă a popoarelor”, trei întâlniri între muncitorii fabricii și tovarășele Eufrosina Popescu și Stela Lupășcu care au vizitat Uniunea Sovietică, precum și recenzii romanelor „Frații Erșov” și „Bătălie în marș”. Venind în întîmpinarea interesului pe care-l manifestă muncitorii pentru cunoașterea cit mai profundă a vieții și activității femeilor sovietice, comisia A.R.L.U.S. a organizat cu sprijinul Consiliului orașenesc, două expoziții cu teme: „Femeia sovietică în septenal” și „Aspecte din viața femeilor sovietice”.

În atenția comisiilor A.R.L.U.S. din întreprinderile brăilene se află în permanență problema popularizării și aplicării pe scară cit mai largă a metodelor înaintate de muncă sovietice. Pe această linie, comisia A.R.L.U.S. de la uzina „Laminorul”, în colaborare cu cabinetul tehnic și cercul A.S.I.T. din uzină, a organizat recent un concurs „Cine știe, câștigă”, pe tema „Să cunoaștem metodele avansate de

muncă sovietică”, la care s-a pus un accent deosebit pe cunoașterea metodelor potrivite cu specificul uzinei. Iar planul pe luna aprilie al comisiei prevede ca, în colaborare cu comitetul sindical, cabinetul tehnic și comitetul U.T.M. din uzină, să se extindă la brigăzile U.T.M. iste de producție aplicarea metodei Ciutkin, pentru asigurarea unei calități superioare a produselor. Aceeași preocupare pentru aplicarea metodelor înaintate sovietice are și comisia A.R.L.U.S. de la uzinele „Wilhelm Pieck”.

O activitate rodnică pentru popularizarea științei și tehnicii sovietice, a literaturii și scriitorilor contemporani sovietici desfășoară comisiile A.R.L.U.S. de la întreprinderile I.C.B., D.R.N.C., Complexul C.F.R., „Orezul”, șantierul „I Mai” și altele.

Consiliul orașenesc A.R.L.U.S. întreține o legătură strînsă și permanentă cu comisiile. Trimestrial, Consiliul convoacă comisiile și le instruește în legătură cu modul cum trebuie să muncească. Pentru o mai bună cuprindere a muncii comisiilor, membrii Consiliului, pe baza unei repartizări judicioase, se deplasează la locul de muncă al fiecărei comisii A.R.L.U.S., spre a le îndruma și ajuta direct în activitatea lor.

În felul acesta, legătura dintre Consiliu și comisii se întărește și mai mult, fapt care are o influență pozitivă asupra activității noastre.

Ion Roșu

Secretar al Consiliului orașenesc A.R.L.U.S. — Brăila

Se naște un gigant

În viața economică a regiunii noastre ca și a întregii țări, se petrece un eveniment de o covârșitoare însemnătate: se naște gigantul din dealul Țiglinei — Combinatul siderurgic din Galați — cel mai important obiectiv industrial al planului nostru de șase ani.

Existența și dezvoltarea unei industrii moderne sînt de neconceput fără o producție mare de oțel. Oțelul este seva de foc care urcă în trupul țării dîndu-i forță, vigoare, indicînd gradul ei de civilizație. Or, prin construirea combinatului de la Galați care va da la sfîrșitul șesenalului patru milioane tone de oțel, producția de oțel a țării noastre se va dubla.

În construirea noului gigant al industriei românești ne bucurăm, ca în atîtea rînduri, de sprijinul generos al Uniunii Sovietice. Combinatul siderurgic din Galați este încă un exemplu minunat de colaborare romîno-sovietică.

De la primii pași spre înfăptuirea celui mai important obiectiv economic al șesenalului specialiștii sovietici ne-au pus la dispoziție întreaga lor experiență. Toate lucrările de proiectare s-au condus după literatura de specialitate sovietică. Mergînd pe indicații de detalii care să asigure absoluta trăinicie a construcției, ea ne-a ajutat să ne ghidăm în cele mai importante puncte, cum ar fi amplasarea combinatului, indicii lui economici etc.

După întocmirea proiectelor am stabilit o strînsă legătură cu două mari institute sovietice de specialitate — „Ghi-

promez” și „Ghiproteajmaș”. Specialiștii noștri s-au deplasat în mai multe rînduri la colegii lor sovietici care le-au împărtășit, cu generozitatea ce caracterizează acest minunat popor, din practica lor atît de vastă, din experiența celor mai bune rezultate dobîndite de ei pînă în momentul de față. Acum îi așteptăm la noi pe specialiștii sovietici.

Și aș dori să mai relev și un alt aspect: noi construim, cu masiv ajutor sovietic, nu numai Combinatul care va reprezenta din toate punctele de vedere ultimul cuvînt al tehnicii — și în această privință vreau să fac o mențiune specială asupra gradului înalt de automatizare și mecanizare a viitoare întreprinderi — ci, în cadrul lui, și un sector de forță grea și o turnătorie de piese grele, cele mai mari din sud-estul Europei, cum n-au mai existat la noi în țară și cum în general există în foarte puține țări.

În rîndurile de pînă acum m-am referit la aspectul tehnic al colaborării noastre cu colegii sovietici. Dar tot atît de important este și faptul că în discuțiile purtate, în recomandările făcute cu multă competență de specialiștii sovietici am simțit și simțim tot timpul spiritul lor tovarășesc, prietenia pentru țara și poporul nostru, dorința lor sinceră de a ne fi de folos, de a ne ajuta.

Constantin Dumitrache

Director general al Combinatului siderurgic — Galați

Cei care învățã limba rusă

Ca urmare a interesului manifestat de oamenii muncii din regiunea noastră pentru studiul limbii ruse, anul acesta a crescut atît numărul cursurilor cit și acela al cursanților. În regiune funcționează acum 57 cursuri frecventate de aproape o mie de cursanți. Printre ei sînt muncitori, funcționari, medici, ingineri, militari. Cursurile sînt organizate atît în cadrul întreprinderilor și instituțiilor cit și la Cluburile celor ce învață limba rusă. Pe lîngă aceasta, în orașul Galați mai funcționează și șapte cursuri de specialitate organizate la cererea unor salariați de la Uzinele textile. Șantierul naval, Institutul pedagogic ș.a., dornici să consulte în original literatura sovietică de specialitate.

La clubul nostru, pe lîngă cursurile obișnuite, am inițiat un ciclu de lecții pentru femeile casnice. Multe din ele au copii la școală și vor să-i controleze cum își fac lecțiile, altele sînt interesate de sfaturile practice în care sînt atît de bogate revistele sovietice, și în special „Rabotnița”, „Krestianka”, „Sovetskaia ženșcina”. Apoi, la cererea salariaților de la UCECOM, interesați de broderie, croitorie, de moda sovietică în general, am ținut cîteva lecții care să-i ajute să se descurce în materiile respective.

Toate lecțiile noastre din cadrul clubului sînt însoțite de proiectii. Măsura aceasta s-a dovedit foarte eficientă pentru cursanți, care-și îmbogățesc astfel nu numai cunoștințele de limbă — unele explicații le dăm în rusește — ci și cunoștințele despre Uniunea Sovietică.

Cluburile celor ce învață limba rusă sînt foarte vizitate pentru consultarea presei sovietice. „Ogoniok”-ul, „Literaturnaia gazeta”, „Kultura i jizn”, „Novii mir”, au cititorii lor permanenți. Și e interesant că oamenii nu se mulțumesc numai să citească, ci deseori angajează după lectură mici conversații, pe măsura nivelului lor de cunoștințe, care îi ajută foarte mult să-și îmbogățească bagajul de cuvinte.

Pe lîngă aceste forme de activitate, organizăm deseori seri literare. Cu acest prilej se fac, în limba rusă, prezentări de scriitori ruși și sovietici, de opere literare. Aș cita în această privință seara literară închinată vieții și operii lui Mihail Solohov, organizată de prof. Margareta Nemțeanu, prezentarea scriitorului Nikolai Ostrovski, făcută de prof. Ecaterina Iarca, prezentarea romanului „Pămînt dește-lenit” de către prof. Galina Berezescu și a romanului „Tînăra gardă” de către prof. Galina Pabereie.

Prin astfel de inițiative ne străduim să venim în întîmpinarea interesului pentru cunoașterea limbii ruse pe care-l manifestă oamenii muncii de cele mai diferite profesii din regiunea noastră.

Ana Botică

Responsabila Clubului celor ce învață limba rusă de pe lîngă Consiliul regional A.R.L.U.S.—Galați

● În primul trimestru al anului, Consiliul regional A.R.L.U.S. a organizat la sate 202 expuneri privind aplicarea metodelor agrotehnice sovietice, 18 expoziții volante, seri literare, recenzii și prezentări de cărți sovietice, precum și întâlniri cu oameni ai muncii care au vizitat U.R.S.S.

● „Combinatul metalurgic din Nijne-Ta-ghil”, „I. V. Miciurin”, „L. N. Tolstoi”, „Arta și cultura în republicile baltice”, „Femeia sovietică în septenal” — iată doar cîteva dintre titlurile expozițiilor de stradă sau ale celor organizate în întreprinderile și instituțiile brăilene. Agitația vizuală este completată cu panouri și vitrine A.R.L.U.S. care oglindesc realizările oamenilor sovietici.

● La Casa prieteniei romîno-sovietice din Brăila au avut loc în cursul primelor trei luni 42 manifestări la care au participat 8250 de oameni.

● Comisia A.R.L.U.S. de la Combinatul „Fructexport” din Focșani a deschis la 4 aprilie ciclul de conferințe „Uniunea Sovietică în avangarda luptei pentru pace”.

● Consiliul orașenesc A.R.L.U.S.—Tecuci a organizat un concurs „Drumetușii veseli” cu tema: „Figuri de comuniști în literatura sovietică” dotat cu premii. Au participat elevi de la cele două școli medii din oraș.

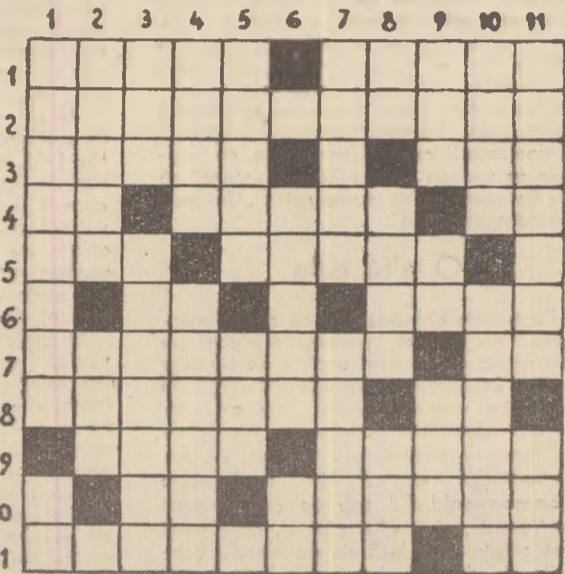
● Din inițiativa comisiei A.R.L.U.S. de la A.F.D.G. (președinte tov. Nina Grigoriu) toți responsabili culturali ai comisiilor A.R.L.U.S. din Galați s-au întrînit cu prilejul a două seri literare model consacrate lui Lev Tolstoi și Taras Șevcenko.

IFILORII

ORIZONTAL: 1) Compozitor sovietic, autorul baletului „Floarea roșie” — Scriitor sovietic, autorul basmului „Floarea de piatră”. 2) Flori de primăvară, albe, plăcut mirositoare, în forma unor clopoței, sau picăturile... plinsului. 3) Plantă erbacee cu flori galbene, a cărei tulpină conține un suc lăptos, numită și „laptele cucului” — O floare oferită. 4) Petale de dedifei! — „Floarea din...”, operetă de Leo Fall — Sibiul. 5) Animal din Tibet — Cu soare. 6) Posed — Floare mare albă cu parfum puternic, în formă de cupă. 7) Plantă erbacee cu flori gălbui dispuse într-un spic lung, sau floarea care... luminează — Primește flori de la el. 8) Floare de primăvară, mare, albastru-violet, numită și „dedifei” — Stropit cu apă. 9) Plantă exotică cu frunze carnoase și flori mari dispuse în spice — Plantă agățătoare ornamentală, cu flori roșii sau albastre care se deschid dimineața și își închid petalele în amurg. 10) Miros deosebit — Parte a unei flori alcătuită din corolă și caliciu (pl.) 11) Plantă ornamentală cu flori albe sau roșii, plăcut mirositoare, numită și „leandru” (pl.) — Pătrat agrar.

VERTICAL: 1) Plantă ornamentală cu tulpina înaltă — Eu (colocviu). 2) Floare mare de toate culorile, larg cultivată în Olanda — Fără pereche! 3) Aici — Floarea preferată de una din eroinele lui Al. Dumas — fiul. 4) Cupidon (mit. gr.) — Plantă cu flori mici și dese de culoare roz sau albă. 5) Rariște — Personaj legendar. 6) „Laleaua neagră” de Al. Dumas-tatăl — Paladiu. 7) Plantă cu organele dispuse cite două, cite patru, cite opt etc.

(masc). — Strat de flori. 8) Alfa și omega! — Spune — In hortensie. 9) Materie primă pentru... flori de piatră — Petale de trandafir! — Plantă erbacee cu flori roșii-purpurii, mai rar albe, dispuse în spic (pl.) 10) Florența — Plantă agățătoare, cu floricele mărunte ca niște stele. 11) Plantă erbacee cu frunze dințate, ascuțite la vîrf, cu flori roșii, albe, purpurii sau liliacii — Este necesar vieții animale și vegetale.

COMBINATUL DE INDUSTRIE LOCALA
CIMPINA
Str. I.V. Stalin 103-Tel. 604

PRODUCE ȘI LIVREAZA:

In sectorul ceramic

- nacele
- mărgelile diferite mărimi
- inele rasching

In sectorul hirtie

- bobine pentru mașini de calculat de orice tip și dimensiune
- plicuri farmaceutice

In sectorul chimic

- cerofiu
- uleiuri pentru călit T. T. 5004
- Parul (înlocuitor de parafină)

COVOARE „CARPAȚI”
de diferite dimensiuni

CUSATURI
pe motive secuiești

ARTICOLE DE CERAMICĂ

ARTICOLE DE ARTIZANAT
(Sculptură în lemn „Tisa”, în miniatură)

SOMIERE PLĂPUMI
(cu fețe de mătase sau stambă)

produce și livrează din stoc

Cooperati va

OLTUL

Miercurea-Ciuc
str. Petofi Nr. 2

FABRICA DE CONFECTII ODORHEI
produce

- PALTOANE SI PARDESIE pentru barbati
- PALTOANE pentru baieti
- SCURTE barbatesci jaranesci

intr-un bogat sortiment de modele, culori și desene

Intreprinderea forestieră SINAIA
Bd. Lenin 4. Telefon 108
Vinde fără repartiție:

- cherestea de diverse esențe foioase, de la 1—6 m lungime, tivită și netivită, de 25 mm grosime
- grinzi și rigle rășinoase, cu muchii teșite
- arac de vie, din rășinoase

Livrarea se execută pe bază de comenzi ferme

ÎN CURÎND PE ECRANELE CAPITALEI
Noul film românesc

SETEA

• •

O producție a studioului cinematografic „București”, după scenariul lui **TITUS POPOVICI**, în regia lui **MIRCEA DRĂGAN**

• •

Buletinele-abonament

PRONOEXPRES

vă oferă posibilitatea să participați la toate concursurile dintr-o lună, cu aceleași numere.

Nu uitați să vă procurați buletinul-abonament

PRONOEXPRES

pe luna MAI

Plata premiilor se face prin mandat poștal.

In ciuda celor șase tomuri ale lui, Larousse-ul secolului XX dă termenului colonialism, o definiție pe cit de zgircită pe atît de imprecisă: „Denumire sub care socialiștii desemnează, condamnînd-o, expansiunea colonială, pe care o consideră ca o formă a imperialismului izvorită din mecanismul capitalist”. Dar neocolonialismul? La fel ca și celelalte dicționare și enciclopedii occidentale, Larousse-ul îl ignoră cu bună știință... Totuși, neocolonialismul este o realitate palpabilă în a doua jumătate a secolului XX, cînd imperialismul, pierzîndu-și coloniile, dorește să salveze ce se mai poate salva, să se înapoieze de unde a fost alungat

Imperialismul încearcă să pătrundă în țările care n-au izbutit încă să-și consolideze independența. Chiar introducerea noțiunii de „vid” în limbajul politic occidental, pentru indicarea teritoriilor de unde vechii colonialiști au fost alungați, reflectă nu numai disprețul față de lupta de eliberare națională a popoarelor care a dus la cucerirea independenței, ci și intenția imperialismului american care deține poziții mai puternice de a-l „umple”. Oricine înțelege că neocolonialismul se manifestă în special pe plan economic, urmînd menținerea țărilor slab dezvoltate — atît cele coloniale, cit și cele care și-au cucerit de curînd independența — în situația de deșeu pentru exportul de capital și de sursă de profituri cit mai ridicate. Pe bună dreptate, în cuvîntarea rostită la a 15-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., Seku Ture, președintele Guineei, referindu-se la politica țărilor occidentale, a declarat: „Noilor state africane li se oferă acorduri economice care în realitate nu sînt decît pacte coloniale revizuite”.

Să amintim doar de o împrejurare: între 1948 și 1958, S.U.A. au acordat „ajutor economic” în valoare de 11,3 miliarde dolari, dar beneficiile monopolurilor americane obținute din investițiile în străinătate s-au ridicat la 28,3 miliarde dolari, adică de două ori și jumătate suma investită... În aceste condiții, este lesne explicabil de ce unchiul Sam s-a arătat și se arată „darnic” cînd e vorba de acordarea de ajutor țărilor slab dezvoltate din punct de vedere economic. De altfel, în mesajul prezentat Congresului în a doua jumătate a lunii martie, președintele Kennedy, propunînd alocarea unei sume de 4 miliarde de dolari anual în acest scop, a recunoscut: „Adoptînd acest program am fiînut seama de influența pe care el o poate exercita asupra balanței de plăți a S.U.A. În programele noastre de împrumuturi, cit și în subvenționarea nerambursabilă în vederea dezvoltării, punem accentul pe achiziționarea de mărfuri și asigurarea acordării de servicii de proveniență americană”. Pe cit de avantajoasă este pentru S.U.A. acordarea de „ajutoare”, pe atît de dezavantajoasă sînt acestea pentru cei care le primesc. Tot președintele Kennedy a arătat: „Este un fapt incontestabil că multe țări pe care noi le ajutăm, în realitate nu s-au apropiat de o dezvoltare economică reglementată într-o măsură mult mai mare decît la începutul operației noastre de ajutoare”.

În aceste condiții, nu trebuie uitat o clipă nici faptul că acest ajutor, expresie a neocolonialismului, este doar cealaltă față a fărădelegilor comise de colonialiștii belgieni în Congo, de cei portughezi în Angola, de cei englezi în Kenya sau Rhodesia, de cei francezi în Algeria, unde după șase ani de război continuă să tărăgăneze începerea tratativelor, și în sfîrșit de N.A.T.O. — ca expresie a unui colonialism colectiv. Cu deplin teamei, Declarația Confăturii de la Moscova a reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești afirmă: „Imperialiștii, în frunte cu S.U.A., depun eforturi disperate pentru a menține, prin metode și forme noi, exploatarea colonială a popoarelor din fostele colonii. Monopolurile încearcă să păstreze în miinile lor pirghiile controlului economic și al influenței politice în țările Asiei, Africii și Americii Latine”.

„Continentul speranțelor”... pierdute

Cu mult înainte de pragul deceniului în care am intrat, cînd harta politică a Africii cuprindea 27 de state independente, imperialiștii americani au numit Afri-

Alte haine, același trup:

Neocolonialismul

ca „continentul speranțelor”, „continentul viitorului” etc.

Astăzi, investițiile de capital american în Africa se ridică la două miliarde de dolari, față de 150.000.000 de dolari în 1945. Numai în cursul acestui an, trei „misiuni de bunăvoință” ale S.U.A., conduse de fratele actualului președinte, de ambasadorul special A. Harriman și, în sfîrșit, de secretarul de stat adjunct G. Mennen Williams au vizitat țările Africii. Ele s-au ocupat cu precădere de posibilitățile de sporire a investițiilor de capital american și, în speranța că vor izbuti să-și atingă ținta, s-au străduit să capteze bunăvoința popoarelor africane.

Blașa de oaie cu care s-a acoperit pudic Williams a fost împrumutată și de reprezentantul S.U.A. la O.N.U., A. Stevenson, cu prilejul discuției despre situația din Angola. Ce urmărește imperialismul american prin asemenea luări de poziție nu e greu de ghicit. Voînd pentru discutarea situației din Angola în Adunarea Generală, reprezentantul S.U.A. a urmărit pe de o parte să-și creeze un capital politic în Asia și Africa, iar pe de altă parte s-a străduit să dea un sprijin camuflat colonialismului portughez. Motivele care au determinat delegația S.U.A. să procedeze așa au

mul din 1958, n-a fost uitat la Paris, după cum eșecurile suferite în războiul din Indochina îndeamnă la începerea tratativelor pentru căutarea unei soluții în problema algeriană, chiar dacă guvernul francez a torpilat pentru un moment intîlnirea de la Evian. Reorganizarea vechiului imperiu colonial francez este la ordinea zilei. În capitala Camerunului — Yaunde — a luat sfîrșit conferința șefilor de state foste colonii franceze din Africa. Încercînd să prevină înlăturarea influenței franceze în Africa, organizatorii acestei conferințe au propus ca vechea „comunitate franceză” să fie botezată cu un nume nou: „Uniunea africano-malgășă”.

O altă cale

Popoarele africane știu că neocolonialismul nu le mai promite nimic și au înțeles că el nu este decît o versiune a vechii exploatare coloniale adaptată la realitățile contemporane. Ele aud nu numai declarațiile mieroase făcute de Williams în turneul său african, de reprezentanții englezi la conferințele Commonwealthului sau de cei francezi la Yaunde, ci și alte glasuri, care nu-și pot stăpîni ura față de popoarele asuprite de decenii și veacuri de-a rîndul. Luînd cuvîntul în Camera lorzilor, lordul Brabazon, s-a referit la vizita pe care a

dezvoltate din punct de vedere economic are un caracter obiectiv, și anume lupta comună împotriva imperialismului, pentru apărarea independenței naționale și pentru pace. Se știe că Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste acordă popoarelor care și-au cucerit independența națională ajutor fără nici un fel de condiții politice, dîndu-le posibilitatea să realizeze în cele mai bune condiții industrializarea pe care imperialiștii le-au refuzat-o întotdeauna. Publicația franceză „L'Economie” aprecia că între 1953 și 1960 totalul ajutorului acordat de țările socialiste țărilor care și-au cucerit independența se ridică la trei miliarde de dolari din care 4/5 au fost oferite de Uniunea Sovietică. Creșterea permanentă a sprijinului acordat de țările socialiste este garantată de ritmul înalt al dezvoltării economiei lor.

În același timp se știe că Uniunea Sovietică a propus ca o mare parte a resurselor înghițite astăzi de cursa înarmărilor să fie afectată, după realizarea unui acord pentru înlăturarea dezarmării generale și totale, dezvoltării tinerelor state. Dacă avem în vedere că lumea cheltuiește anual 100 miliarde de dolari pentru nevoi militare, este lesne de sesizat ce binefacere ar fi pentru popoarele care și-au cucerit recent independența dacă numai 10 la sută din această sumă ar fi îndreptată pentru nevoile lor.

Leagăturile de prietenie ale U.R.S.S. cu tinerile state se manifestă multilateral. Comentînd acum cîteva zile invitarea președintelui Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., N. S. Hrușciiov în Republica Mali — invitație care se adaugă la cele primite din partea altor state africane — agenția France Presse a scris: „Prestigiul sovietic în ochii tinerelor state africane este în creștere datorită atenției constante acordate de Moscova reprezentanților acestor state și promptitudinii cu care cererile lor de asistență economică și tehnică sînt primite și satisfăcute la Moscova sub formă de împrumuturi cu dobîndă redusă și fără condiții politice”. Aprecieri laudative asupra relațiilor dintre țările care și-au cucerit recent independența și Uniunii Sovietice au fost făcute în ultima vreme de

PROBLEME LA ORDINEA ZILEI

fost definite fără ocol de Beangham, membru al delegației americane, într-o emisiune de televiziune intitulată „O.N.U. în acțiune”. „Cred că dacă Portugalia va încerca să ia măsuri prea severe în Angola, se va produce o explozie care nu va face decît să dăuneze Portugaliai”...

Grija pentru împiedicarea unei „explozii” caracterizează nu numai neocolonialismul american; ea se vedește și în politica altor țări colonialiste. La recenta conferință a primilor miniștri ai țărilor Commonwealthului britanic, s-a hotărît, după cum se știe, excluderea guvernului Uniunii sud-africane a cărei politică rasistă a trezit indignarea țărilor din Asia și Africa incit pînă la urmă și guvernul englez a trebuit să voteze în favoarea excluderii. La înapoirea sa la Pretoria, rasistul Verwoerd, conducătorul guvernului sud-african, a declarat, însă, fără echivoc că părăsirea Commonwealthului nu înseamnă slăbirea legăturilor cu Anglia. „Noi n-am pierdut prietenia Marii Britanii — a spus el — dar am scăpat de presiunile exercitate de țările afro-asiatice”.

Încercările colonialismului de a-și schimba înfățișarea, de a trece drept mai „luminat”, mai „uman” nu pot înșela popoarele care au cunoscut pe propria lor piele exploatarea colonială. Referîndu-se la Conferința Commonwealthului, conservatorul P. Whorstone a scris în „Sunday Telegraph”: „Ieșirea Uniunii sud-africane este socotită la Nairobi și Acora doar ca începutul campaniei pentru eliberarea africanilor de pretutîndeni de sub dominația albilor. Cu alte cuvinte, anul acesta pe banca acuzaților a stat dr. Verwoerd și este foarte posibil ca la anul, pe această bancă, să stea sir Roy Welensky. La fel nu poate rămîne mult timp invulnerabilă politica de păstrare a Australiei pentru albi pe care o duce dl. Menzies”. Vrînd să amine cit mai mult deznădămintul inevitabil, după un stagiu de veacuri de a-suprire colonială, Anglia a procedat la un soi de „reorganizare” a ceea ce a rămas din imperiu. Guvernul englez caută o nouă bază pentru funcționarea hibridei Federații a Rhodesiei și Nyassalandului, pune la punct referendumul pentru rezolvarea soartei Camerunului britanic, programează „independența” teritoriilor Sierra Leone și Tanganika...

La rîndul ei, nici cealaltă veche putere colonială, Franța, nu dorește să rămînă mai prejos. Gustul amar, provocat de pierderea Guineei după referendu-

făcut-o la sediul O.N.U. la New York în acești termeni: „Cînd am intrat acolo, am avut impresia că e vorba de un congres de artiști negri ambulanz. Această situație a devenit obișnuită la O.N.U. Și nu ne apropiem oare și noi în imperiul nostru britanic, de așa ceva?” Senilul lord nu se poate împăca, după cum se vede, nici măcar cu gîndul că „frumoasele” vremuri de odinioară s-au dus pentru totdeauna.

Este limpede că, așa cum colonialismul portughez, de pildă, încearcă să

Priveliște obișnuită în țările colonizate

guverneze în secolul XX ca pe vremea lui Vasco de Gama, după formula: „Dacă vreau teucid, dacă vreau teiert”, imperialismul american ar voi să se conducă după o formulă mai modernă, mai suplă: „Dacă vreau teajut, dacă nu te las să crăpi de foame”. Iar colonialiștii englezi și francezi încearcă să folosească după nevoie, alternativ, ambele formule. Dar lumea care se trezește la viață, nu mai este în zilele noastre la cheremul imperialismului.

Popoarele coloniale și țările care și-au cucerit independența au prieteni de nădejde în Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste. Solidaritatea dintre țările socialiste și popoarele din țările slab

multe glasuri autorizate din aceste țări. Noul rege al Marocului, Hasan II a declarat: „Avem idealuri comune, acelea de a face să progreseze ideile umanismului. Noi, însă, mai întîmpinăm mari dificultăți. De aceea considerăm că pe viitor vom recurge, probabil, mai des la ajutorul U.R.S.S.”.

Existența lagărului socialist și ajutorul acordat de U.R.S.S. și de celelalte țări socialiste îngăduie popoarelor care și-au cucerit independența națională să desfășoare cu succes lupta pentru respingerea neocolonialismului.

Z. Florea